DE LA MAHOMED LA BURJ KHALIFA

Un Curs Intensiv de 2000 de Ani de Istorie a Orientului Mijlociu

MICHAEL RANK

DE LA MAHOMED LA BURJ KHALIFA

Un Curs Intensiv de 2000 de Ani de Istorie a Orientului Mijlociu

MICHAEL RANK

DE LA MAHOMED LA BURJ KHALIFA

Un Curs Intensiv de 2000 de Ani de Istorie a Orientului Mijlociu

MICHAEL RANK

De la Mahomed la Burj Khalifa: Un Curs Intensiv de 2000 de Ani de Istorie a Orientului Mijlociu

Michael Rank

Traducere Elena Ceban

“De la Mahomed la Burj Khalifa: Un Curs Intensiv de 2000 de Ani de Istorie a Orientului Mijlociu”

Autor Michael Rank

Distribuit de Babelcube, Inc.

www.babelcube.com

Traducere Elena Ceban

Cuprins

Cuprins

Pentru Melissa și Eleanor

Cuvântul Autorului

Această carte este destinată celor pentru care cultura și istoria Orientului Mijlociu constituie o noutate. A fost scrisă pentru a prezenta succint și clar informația respectivă și este divizată în 25 de capitole concise. Fiecare capitol poate fi citit în aproximativ cinci minute și este dedicat unui subiect major din istoria Orientului Mijlociu, precum începuturile Islamului, Cruciadele, Ginghis Han și începuturile Israelului în 1948. Pentru a facilita înțelegerea capitolului, acesta începe cu două enunțuri: ideea principală și de ce capitolul e important pentru tine.

Scopul acestei cărți nu este să ofere informație exhaustivă despre toate culturile și regiunile Orientului Mijlociu; o astfel de lucrare ar fi mai voluminoasă decât Enciclopedia Britanică. Cartea oferă în schimb o imagine clară și simplă a fiecărui subiect, pornind de la presupunerea că cititorul cunoaște puține despre subiectul tratat. Cei care vor să cunoască mai multe sunt invitați să consulte lista bibliografică atașată la sfârșitul cărții. Cei care așteaptă un discurs îndelungat referitor la subiectele tratate sunt sfătuiți să consulte alte cărți, intenția autorului fiind cea de a oferi un curs intensiv.

Introducere

Numele meu este Michael Rank și voi descrie în această carte toată istoria Orientului Mijlociu, de la începuturile civilizație până în perioada post-11 septembrie. Spre sfârșitul cărții vei cunoaște despre Orientul Mijlociu la fel de multe ca după un curs universitar și vei putea impresiona prietenii și asociații prin cunoștințele din afacerile internaționale pe care le poți învăța timp de câteva minute pe zi.

Pentru majoritatea occidentalilor Orientul Mijlociu este absolut uimitor. Palestinienii vor să-i bombardeze pe israelienii care-i forțează cu pușca să trăiască în zonele restricționate ale țării. Liderii Arabi sunt furioși și doresc ”ștergerea israelienilor de pe fața pământului”, pentru ca teritoriul lor să fie înapoiat palestinienilor, chiar dacă terenurile Țării Sfinte sunt asemeni zonelor rurale din statul Utah, SUA. Și aproape toți liderii lumii consideră necesar să intervină în acest conflict, chiar dacă el vizează un petic de pământ de dimensiunile statului New Jersey, SUA.

Majoritatea oamenilor înțeleg că israelul reprezintă scena centrală a Vechiului Testament și că există o oarecare conexiune între Israelul de acum 4000 de ani și Israelul de astăzi. Dar oricare ar fi conexiunea dintre statul modern și națiunea antică ce a trăit într-un stat teocrat și și-a văzut apogeul secole înaintea civilizației grecești, putem doar să o presupunem.

Pentru a începe explorarea noastră este important să înțelegem că în multe feluri istoria Orientului Mijlociu nu este chiar atât de diferită de istoria Europei. Deși orientalii împărtășesc o cultură comună, ei trăiesc în țări care diferă una de alta la fel cum Italia diferă de Norvegia. Aceste țări au dus multe războaie care încă reprezintă o sursă de neîțelegeri. Mulți arabi în ziua de azi disprețuiesc faptul că au fost guvernați de turcii otomani dimp de 600 de ani. Turcii, la rândul lor, disprețuiesc faptul că arabii i-au abandonat în fața armatelor britanice în timpul Primului Război Mondial, ceea ce a condus la destrămarea Impreiului Otoman.

Și deși populația acestor țări este majoritar musulmană, modurile în care oamenii practică islamul sunt la fel de diferite ca și modurile în care un

britanic anglican și un bulgar ortodox practică creștinismul. Astfel, un musulman ortodox din Arabia Saudită nu va considera un musulman iranian șiit drept credincios și vice-versa. Și pentru că vom examina evoluția istorică ce a creat Orientul Mijlociu modern, acum e suficient să reții că această regiune este populată de grupuri la fel de diverse precum sunt națiunile care populează Europa.

Să începem explorarea orientului Mijlociu din locul cel mai potrivit: la începuturile sale.

Capitolul 1:

Începuturile Orientului Mijlociu

Idee principală: Orientul Mijlociu a fost important de-a lungul istoriei datorită poziției sale la răscrucea dintre Europa, Asia și Africa. Acesta este motivul pentru care atâtea imperii antice au concurat pentru acest teritoriu.

De ce e important pentru tine: În urma aceastei lecții vei înțelege de ce posesia teritoriilor-cheie a stat la originea conflictului oriental de la începutul civilizației până în zilele noastre.

Dacă considerăm ”Orientul Mijlociu” o regiune geografică, începutul istoriei Orientului Mijlociu este echivalent cu începutul civilizației. În timpul orelor de studii sociale, majoritatea elevilor occidentali învață despre o gamă amețitoare de civilizații, precum hetiții, sumerienii, akkadienii, fenicienii, babilonienii. E puțin probabil pentru o persoană să rețină și să știe multă informație despre aceste imperii, cu excepția celor care studează arheologia sau sunt pasionați de jocul ”Epoca Imperiilor”. Nu are rost să pretindem că ar exista o continuitate culturală sau lingvistică care să lege aceste civilizații diferite, respectiv nici nu vom încerca. Dar, înainte de a sări peste trecutul antic, merită menționat un lucru care leagă toate aceste civilizații: fiecare dintre ele a distrus civilizația precedentă care popula Orientul Mijlociu și a fost, la rândul său, distrusă.

De ce? Pentru că ei populau unul dintre cele mai bune teritorii de pe pământ. Deși majoritatea spațiului dintre Africa de Nord și Iranul modern constituie o zonă aridă și uscată, o fâșie de pământ fertil străbate regiunea de la râul Nil până la Marea Caspică. Cunoscut sub numele de ”Cornul Abundenței”, acest teritoriu reprezintă punctul de convergență al Africii cu Europa, atât pentru pământ cât și pentru mare. Un negustor de mătase care călătorește pe barcă din China spre Roma (acest lucru era posibil și cu 2.200 de ani în urmă) trebuia să facă multe opriri în Orientul Mijlociu pentru a-și aproviziona resursele, pentru a plăti taxele liderilor locali și pentru a-și asigura o trecere neprimejdioasă pe uscat de la Marea Roșie spre

cea Mediteraneană prin Egipt. Astfel orice tip de comerț de lungă distanță sau aventură militară trebuia să implice și Orientul Mijlociu. Iar cine controla acest teritoriu reușea să adune toate profiturile de pe urma activităților date, fie prin taxarea negustorilor de condimente sau prin împrumutul de soldați.

Pentru prima oară comerțul la distanță a conectat Orientul Mijlociu cu restul lumii prin anii 3000 î.Hr., atunci când s-au dschis drumurile între valea Indusului în Pakistan și Mesopotamia. Timp de cinci milenii, Orientul Mijlociu a fost centrul activităților globale, până când descoperirea lumii noi a modificat fluxul comerțului și a activităților militare. Valoarea terenului din regiunea Orientului Mijlociu este factorul care a transformat Orientul Mijlociu într-o regiune dinamică și extrem de nestatornică, de-a lungul istoriei și până în zilele noastre.

Capitolul 2:

De la Romani la Perioada Pre-Islamică

Idee principală: Orientul Mijlociu antic și Arabia au fost o societate turbulentă multi-religioasă și multietnică ce a supraviețuit în afara legii din cauza climei aspre și a mobilității populației.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege în ce mod clima și geografia condiționează structura unei societăți.

Orientul Mijlociu a reprezentat punctul de convergență dintre Imperiul Roman, Imperiul Persan și triburile din deșerturile Arabiei care constituiau o confederație comercială fără lider. Nici unul dintre aceste imperii și nici un alt guvern nu au fost capabili să controleze triburile arabe. Imperiul Roman ar fi trebuit să fie în stare s-o facă, deoarece putea să trimită trupe de-a lungul întregului teritoriu antic. Dacă avea loc o răscoală în Germania sau dacă țăranii din Armenia erau invadați de grupuri rebele, romanii puteau trimite trupe pentru a calma lucrurile. De fapt un astfel de eveniment a fost răscoala evreilor împotriva romanilor în 132 d.Hr., cunoscută ca revolta Bar Kokhba. Împăratul Hadrian și-a trimis generalul Sextus Iulius Severus din Britania să înfrunte insurecția, iar trupele au fost trimise din Germania. Când a ajuns în Ierusalim, armata romană a masacrat 500.000 de evrei și i-a depoortat pe cei rămași, care au trebuit să trăiască în afara Țării Sfinte până în anii 1800, când au revenit în Palestina (cauzând nemulțumiri profunde, la care vom reveni mai târziu).

Dar armatele nu se descurcă bine în deșert. Soldații au nevoie de provizii alimentare și armament și sunt antrenați să lupte împotriva altor soldați. Un om al tribului călare pe cal străbătând deșertul – ca cei din Arabia – care poate să-și adune repede lucrurile în fața unui pericol este mai puțin vulnerabil decât țăranii aflați sub asediu cu riscul de a le fi oprite sau otrăvite resursele de apă. Prin contrast, lipsa de coeziune a tribului îl va împiedica să înfrunte o armată direct, dar în același timp va fi greu de cucerit. Așa s-a întâmplat în Arabia.

Peninsula arabă s-a aliat cu diferite religii pe timpurile romanilor. Creștini, evrei, păgâni, zoroastrici care slăveau focul și maniheiști – cu toții trăiau aici. Din punct de vedere istoric, multe dintre aceste grupuri religioase puteau fi considerate străine și nefavorabile în Orientul Mijlociu și Arabia. Pentru creștini, acestea erau grupurile considerate eretice de către consiliile ecumenice în primele secole ale creștinității. Nestorienii și monofiziții au fost excomunicați în secolul al V-lea și marginalizați de către Imperiul Roman de Răsărit. Prin urmare, Orientul Mijlociu era plin de creștini care nu aveau legătură cu centrele creștinismului la Ierusalim, Constantinopol și Roma, creînd astfel un vacuum religios ce aștepta să fie umplut de o structură cu o ierarhie bine-definită. Așadar, răspândirea islamului în regiunea dată nu este deloc surprinzătoare.

Un ultim aspect geografic demn de menționat înainte să discutăm răspândirea islamului: există o diferență între Orientul Apropiat și Arabia. Prima cuprinde teritoriile la est de Marea Mediteraneană; cea din urmă reprezintă fâșiile de deșert din peninsula Arabă, ocupate de statul modern Arabia Saudită și cunoscute prin videoclipurile comerciale care prezintă platforme petroliere controlate de oameni ce își acoperă capul cu turbane în carouri și poartă ochelari de soare întunecați. Diferențele culturale între aceste două societăți sunt semnificative, iar interacțiunea lor a produs cultura hibridă care a însemnat islamul timpuriu.

Capitolul 3:

Dezvoltarea Islamului: Primii Ani de Viață și Revelațiile lui Mahomed

Idee principală: Mahomed a fost capabil să conducă eficient o mișcare populistă diversă datorită (și nu în pofida) condiției sale de negustor orfan.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege în ce mod primii ani din viața lui Mahomed i-au afectat cariera de profet și lider.

Aproape nici un eveniment nu a alterat cursul istoriei la fel de mult ca răspândirea islamului, și nici unul nu a avut un început atât de improbabil. Totul a început de la un negustor analfabet care a fost dat afară dintr-un trib ce activa într-un colț obscur al lumii. Pretinzând că a primit o profeție de la Dumnezeu, a urcat treptele sociale, de la un exclus ajungând un lider local și mai apoi cel mai influent om din Arabia. După moartea sa, urmașii lui au cucerit o mare parte din lumea antică în mai puțin de un secol. Astăzi, islamul domină primele pagini ale ziarelor și reprezintă o sursă majoră de unitate și de discordie în lumea întreagă, având aprox. 1,2 milioane de membri. Ce explică originea sa favorabilă?

Este imposibil de găsit un răspuns sigur, dar cel mai probabil început este viața lui Mahomed, fondatorul islamului. El s-a născut în 570 d. Hr. ca membru al clanului Hașemit al tribului Qurayish. La doi ani rămâne orfan și trece sub tutela unchiului său Abu Talib, liderul clanului și un negustor remarcabil. Mahomed a crescut călătorind prin Arabia, de la Marea Mediteraneană până la Oceanul Indian. Aceste călătorii de lungă distanță și contactele cu rețelele comerciale îndepărtate îi vor servi ulterior când Mahomed își va întemeia religia și rețeaua militară care va cuceri Arabia și Persia, apoi Africa de Nord și, în final, Europa de Sud. Fragmentul de mai jos, citat din G. M. Draycott, descrie începuturile carierei lui Mahomed:

Când Mahomed avea 40 de ani, el căuta singurătatea mai des decât înainte și a căsit-o într-o peșteră în muntele Hira (cunoscut astăzi musulmanilor drept Jebel Nur, Muntele Luminii). Sursele islamice timpurii susțin că îngerul Gabriel l-a vizitat în somn ținând în mână o pânză acoperită cu scrieri. Îngerul i-a spus lui Mahomed: ”Citește!”. ”Nu știu să citesc”, a fost răspunsul său. Atunci îngerul l-a învelit în bucata de pânză și i-a mai poruncit o dată: ”Citește!”. Și din nou răspunsul ”Nu știu să citesc”. Îngerul l-a înfășurat din nou și a repetat: ”Citește!”. Atunci gura lui Mahomed s-a deschis și a început să citească primul capitol din Coran: ”Recită în numele Dumnezeului care te-a creat”. Iar când s-a trezit, a simțit că acele cuvinte îi erau gravate în suflet.

Mahomed a urcat imediat muntele și Gabriel a apărut în fața lui și i-a zis: ”Tu ești Profetul lui Dumnezeu, iar eu sunt Gabriel”. Arhanghelul a dispărut, iar Mahomed a rămas prins în acel loc până când mesagerii soției sale Khadija l-au găsit și l-au adus înapoi.

Acest eveniment a marcat începuturile sale ca profet. Mahomed a pornit pe calea predestinată și a schimbat destinul Orientului Mijlociu pentru totdeauna.

Capitolul 4:

Învățăturile lui Mahomed și Expansiunea Islamului

Idee principală: Mahomed este venerat în islam pentru viața sa ca profet, lider religios, învățător, exemplu moral și mediator de conflicte.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege în ce mod încercările din viața lui Mahomed l-au determinat să conducă și să unească Arabia, pe atunci un teritoriu descentralizat și fără lider.

În 2005 lumea musulmană a fost zguduită de proteste împotriva unui ziar danez care a publicat caricaturi ireverențioase cu imaginea lui Mahomed. Protestele au luat forma atacurilor și incendierilor ambasadelor daneze de-a lungul Orientului Mijlociu. Într-un final peste 100 de oameni au murit și

peste 800 au fost răniți. De ce un desen al lui Mahomed ar provoca o astfel de reacție? Motivele sunt variate, unul dintre ele fiind poziția lui Mahomed ca punct de sprijin al islamului. Denigrarea lui Mahomed înseamnă denigrarea religiei. Pentru a înțelege acest aspect, trebuie să aruncăm o privire în istorie.

Conform cronicilor islamice, în urma vizitei lui Gabriel în 610, Mahomed a început să primească profeții de la Dumnezeu. Aceste profeții stau la baza Coranului, pe care Mahomed l-a propăvăduit rezidenților din Mecca. Învățăturile lui cuprindeau aspecte precum învierea morților, judecata lui Dumnezeu împotriva păcătoșilor, susținerea celor drepți, aspectele unei vieți corecte. De asemenea, el condanga politeismul, lucru care l-a pus într-o lumină proastă în fața elitei meccane, care venera zei multipli și câștiga un venit considerabil de la pelerinii ce veneau să viziteze numeroasele temple din Mecca. În pofida acestei opoziții, adepții lui se multiplicau. Primii adepți au fost în mare parte membri ai familiei și cei căzuți în dizgrația societății arabe nomadice, în care exilul dintr-un trib sau lipsa conexiunilor puternice mărea probabilitatea unei morți timpurii.

Atunci când soția sa Khadijah și unchiul Abu Talib (liderul clanului său) au murit în 619, Mahomed și-a pierdut protecția și elita meccană s-a întors împotriva lui, lăsându-l vulnerabil în fața atacurilor extra-tribale din partea dușmanilor. Împreună cu adepții lui el a evadat în Medina. Ajuns acolo, și-a găsit de lucru imediat, faima lui de agent intermediar precedându-l. Cele opt triburi ale Medinei au apelat la Mahomed să medieze conflictele dintre ele, sistemul lor judiciar de ”ochi pentru ochi” fiind învechit și neaplicabil unui oraș divers și cosmopolit. În 622, Mahomed a elaborat prima constituție a Medinei, creând prima federație islamică. După acest eveniment, conversiunea la islam a luat amploare. Convertiții timpurii erau în mare parte membri ai clanurilor slabe care nu erau în stare să-și asigure protecția.

În timp ce puterea lui Mahomed creștea, meccanii confiscau proprietatea emigranților. În scurt timp musulmanii începuseră să atace caravanele meccane încărcate cu bunuri. Cele două grupuri au luptat numeroase bătălii pânăcând mahomed și armata sa musulmană au capturat Mecca în 630. Până atunci o mare parte din Arabia deja se convertise la islam.

Mahomed a murit în 632. Înainte să moară, i-a învățat pe adepții săi cele mai importante canoane ale religiei. De asemenea, el a oferit o ultimă prelegere, încurajându-i pe urmașii săi să nu se întoarcă la practicile preislamice ale politeismului (a mai spus că păgânii și necredincioșii nu au voie să se apropie de Moscheea Sacră, un enunț pe care Marele Muftiu al Arabiei Saudite l-a utilizat în martie 2012 ca pretext pentru a recomanda demolarea tuturor bisericilor de pe peninsula arabă). Mahomed a fost înmormântat la Mecca, iar mormântul său face parte din ruta pelerinajului pe care orice musulman trebuie să-l facă cel puțin o dată în viață.

Mohamed a lăsat un semn profund în islam. Cei Cinci Stâlpi ai Islamului fie fac referire directă la el fie au fost transmiși de către acesta. Fiecare convertit trebuie în primul rând să recite Shahada (mărturisirea credinței), care spune că ”Nu este alt Dumnezeu în afară de Allah și Mahomed este mesagerul lui Allah”. În al doilea rând, musulmanii trebuie să fie prezenți la cele cinci rugăciuni zilnice care sunt anunțate în întreaga lume arabă prin difuzoarele moscheelor și care repetă Shahada. În al treilea rând, ei trebuie să doneze 2,5 % din averea lor nevoiașilor. În al patrulea rând, musulmanii trebuie să postească în timpul lunii Ramadanului (luna în care Coranul i-a fost revelat lui Mahomed) și să se abțină de la mâncat, băut și sex de la răsăritul până la apusul soarelui timp de 30 de zile. În cele din urmă, ei trebuie să meargă în pelerinaj la Mecca.

În timpul vieții sale, Mahomed a transformat peninsula Arabă. În următoarele capitole vom vedea cum, în mai puțin de trei generații, urmașii săi vor transforma întreaga lume antică.

Capitolul 5:

Coranul

Idee principală: Musulmanii venerează Coranul mai mult decât creștinii Biblia sau evreii Tora, apoape în același fel în care creștinii îl venerează pe Hristos.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege poziția de respect și autoritate de care Coranul beneficiază în islam și motivele pentru care musulmanii au protestat împotriva profanării acestei cărți de-a lungul ultimei decade.

În 2005, revista Newsweek a anunțat că un gardian din închisoarea Guantanamo Bay ar fi aruncat în toaletă un exemplar al Coranului. În mai puțin de o săptămână, protestatarii în Afghanistan au lansat amenințări cu moartea Americii și au ars steaguri americane. Protestele au avut ca urmare 15 morți și peste o sută de răniți. Mai târziu s-a aflat că povestea era falsă, dar protestele au continuat peste ani, cel mai recent episod fiind arderea accidentală a sute de Coranuri în februarie 2012 în momentul în care soldații Americani distrugeau lucrurile personale ale prizonierilor afgani. De ce distrugerea unei cărți poate provoca o reacție atât de furioasă?

Pentru că importanța Coranului pentru musulmani depășește substanțial importanța Bibliei pentru creștini sau a Torei pentru evrei. Creștinii cred că Dumnezeu și-a comunicat mesajul Său omenirii prin ființe umane; musulmanii cred că Coranul este cuvântul original al lui Dumnezeu care a existat în întregimea sa pentru eternitate. Din această cauză savanții musulmani consideră că Coranul nu poate fi tradus din Arabă la fel cum au fost traduse manuscriptere grecești și evreiești în Biblie. Deoarece Coranul este revelația perfectă a lui Dumnezeu, orice traducere nu este nicidecum un Coran ci doar o interpretare.

Musulmanii consideră că Coranul a ajuns la oameni printr-o serie de revelații pe care îngerul Gabriel i le-a făcut lui Mahomed, începând cu anul 610 într-o peșteră din Mecca. Urmașii lui au memorizat aceste fragmente,

care au fost compilate peste câteva decenii într-o carte de către Califul Omeiad Osman al Treilea. Ei susțin că deși Mahomed era analfabet, abilitatea sa de a nara o astfel de lucrare era dovada provenienței sale divine.

Coranul este împărțit în capitole numite sura, asemănătoare cărților Bibliei. Pentru începători lectura Coranului poate să pară confuză, deoarece surele sunt aranjate în funcție de lungimea lor, de la cel mai lung spre cel mai scurt și nu cronologic. Versetele sunt separate în 2 grupuri: surele din Mecca și surele din Medina. Surele din Mecca au fost scrise înaintea creșterii militare a islamului, atunci când musulmanii încă nu dețineau o poziție de putere și trebuiau să se acomodeze multiplelor presiuni din partea altor religii. Surele din Medina au fost scrise mai târziu, când musulmanii erau la putere. În această parte alte religii beneficiază de foarte puțină toleranță și acomodare.

Superstițiile legate Coran abundă în istoria islamului la fel cum se întâmplă și cu Biblia în lumea creștină. Prin secolul al XVI-lea, călătorii europeni menționau că observaseră o chestie ciudată în timp ce erau cazați în hanurile turcești: cărămizile care alcătuiau pereții aveau sute de fragmente de hârtie ticsite printre crăpături. Diplomatul habsburg Ogier Ghiselin de Busbecq l-a întrebat pe hangiu despre aceste hârtiuțe și efectul paradoxal pe care le aveau asupra chiriașilor analfabeți. Hangiul a răspuns că chiriașii se tem de faptul că aceste hârtiuțe ar putea avea scrise pe ele versete din Coran, iar aruncarea sau distrugerea lor ar putea aduce după sine un blestem în ziuna judecății:

În ziua judecății de apoi, atunci când Mahomed își va chema urmașii din purgatoriu în paradis și fericirea eternă, unicul drum deschis va fi unul ce trece deasupra unui grătar, peste care trebuie să treacă fără încălțări. Mi se pare un chin groaznic. Imaginează-ți un cocoș sărind desupra unor cărbuni aprinși! Acum vine minunea. Toată hârtia pe care au salvat-o de la distrugere va apărea pe neașteptate și se va lipi de picioarele lor, protejându-i de fierul fierbinte. Această favoare generoasă îi așteaptă pe cei care salvează hârtia de la un tratament prost. În anumite momente ghizii noștri erau furioși pe servitorii mei care foloseau hârtia pentru niște lucrări murdare și mi-au reportat incidentele ca pe o ofensă criminală. Le-am răspuns că nu ar trebui să fie surprinși de un astfel de comportament din

partea servitorilor mei. Ce altceva ar putea ei să aștepte de la oamenii care sunt obișnuiți să mănânce carne de porc?

Scrisorile turcești ale lui Ogier de Busbecq (1522-1592)

Capitolul 6:

Răspândirea Islamului și Diviziunea între Suniți și Șiiți

Idee principală: Conflictul dintre cele două secte majore ale islamului – suniții și șiiții – durează deja 1300 de ani și a început preintr-un război pentru a controla califatul.

De ce e important pentru tine: în urma acestei lecții vei înțelege diversitatea crezurilor în islam și vei putea descifra conflictele violente dintre musulmanii din Irak și Liban.

Care este diferența dintre un musulman șiit și unul sunnit? Dacă nu știi răspunsul nu trebuie să te simți vinovat – membrii Congresului american, oficialii de la FBI și experții în contraterorism au fost întrebați același lucru în 2006 și puțini au știut să răspundă corect. Deși răspunsul la această întrebare pare a fi relevant doar pentru experții jocului Trivial Pursuit, conștientizarea diferențelor este crucială pentru înețelegerea luptelor constante dintre grupurile musulmane în Orientul Mijlociu (exemple notabile includ războiul irano-irakian din 1980-1988, primii fiind șiiți și ultimii sunniți, precum și insurgența irakiană la sfârșitul anilor 2000).

Originea acestei divizări pornește de la expansiunea islamului. Timp de 100 de ani islamul se răspândise de la Bagdad spre Franța; diferențe semnificative începeau să apară între diferite grupuri de musulmani, separându-le, la fel cum în creștinism s-au separat catolicii și ortodocși și de protestanți. După moatrea lui Mahomed, comunitatea musulmană a ales un alt lider din aceeași religie. Această persoană va fi cunoscută drept calif (”succesor” sau ”reprezentant” în arabă), iar domeniul său de stăpânire fiind denumit califat. La fel ca și papa în epoca medievală, califul deținea atât puterea politică cât și cea spirituală asupra supușilor săi. Dar, spre deosebire de papă, califul fusese recunoscut ca lider universal al religiei sale doar pentru câteva decenii, până la segregarea comunității.

Primul calif a fost Abu Bakr (632-634). El a fost unul dintre primii convertiți la islam și socrul lui Mahomed, care s-a căsătorit cu fiica

acestuia, Aisha. Al doilea a fost Omar (634-644), califul care a condus armatele musulmane împotriva Imperiului Bizantin spre nord și a învăluit complet imperiul ce existase timp de o mie de ani - Imperiul Persan - în 636. Al treilea calif a fost Osman (644-656). Sub conducerea sa califatul s-a extins, incluzând teritorii de la Armenia la Algeria. El este responsabil și pentru colectarea profețiilor lui Mahomed într-o singură carte – Coranul. Dar regimul său a avut și o opoziție; mulți considerau că Osman oferise tribului său o mare parte din trofeele de război. Prin urmare, Osman a fost asasinat de către rebeli, marcând începutul conducerii lui Ali, al patrulea calif.

Conflictul dintre triburile loiale lui Osman (care au devenit omeiazi) și triburile loiale lui Ali a degenerat într-un război civil în 657. Cele două grupuri au declarat armistițiu într-un final, dar adepții lui Ali se înfuriaseră atât de mult pe el pentru acest fapt încât îl asasinaseră. Deși l-au omorât pe Ali, adepții acestuia au continuat să fie loiali cauzei sale, simțindu-se marginalizați de omeiazi. Fiii lui Ali, Hassan și Hussein, au înscenat o altă bătălie împotriva omeiazilor în 680 în Irak. Hussein a fost omorât, iar martiriul său stă la baza crezului șiit (astăzi imaginea lui apare de obicei în timpul protestelor din Iran).

Diviziunea acestor două grupuri a dus la diviziunea dintre sunniți și șiiți care a durat mai bine de 1400 de ani și care persistă și astăzi. Diferențele culturale s-au contural de-a lungul secolelor. De exemplu, băieții șiiți poatră des numele Ali sau Hassan, pe când cei sunniți primesc des numele Omar, Osman sau Abu Bakar. În plus, unii șiiți ultra-otrodocși se biciuiesc în timpul sărbătorii Ashura pentru a comemora morțile lui Hassan și Hussein.

Există diferențe și în portul vestimentar al acestor grupuri. Deși sunniții și șiiți ordinari arată similar, un musulman șiit pios nu poartă cravată (președintele bombastic al Iranului, Mahmud Ahmadinejad, nu poartă niciodată cravată în public), în timp ce un sunnit pios poatră o barbă lungă.

Capitolul 7:

Epoca de Aur a Islamului: Imperiul Abbasid

Idee principală: În perioada medievală, Orientul Mijlociu era centrul cultural, educațional și științific al lumii, în timp ce Europa abia ieșea din epoca tenebrelor.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum au apărut perioadele de aur ale științei și de ce o astfel de perioadă s-a întâmplat în Orientul Mijlociu și nu în Europa.

”Cerneala savantului este mai sfântă decât sângele martirului.” Așa spune hadisul, o zicală atribuită lui Mahomed, potrivită pentru perioada abbasizilor (750-1258). În special secolele al IX-lea și al X-lea sunt numite de mulți istorici epoca de aur – culturală și științifică – a islamului.

Între 661-750 califatul omeiazilor a condus lumea islamică. Fiind câștigătorii primului război civil al islamului, ei au stabilit capitala lumii islamice în Siria. Dar mulți disprețuiau familia omeiazilor deoarece aceștia favorizau propriile clanuri în defavoarea descendenților din familia lui Mahomed. Familia abbasidă, care pretinde descendență directă de la Mahomed și, deci, legitimitate, a apelat la grupurile marginalizate de către omeiazi și i-a răsturnat de la putere în 750. De atunci începe domnia lor de 500 de ani, capitala ca centru cultural și științific fiind mutată la Bagdad.

Astfel, Bagdadul care stă la răscrucea Eurasiei și-a recăpătat poziția de centru internațional al filosofiei, medicinei și științei (orașul a mai avut acest titlu în timpul imperiilor Asirian și Babilonian). Multe texte aparținând lumii antice au fost asamblate și traduse în arabă la Casa Înțelepciunii, prima întreprindere științifică din lume. Dacă nu exista această inițiativă, textele scrise în greaca antică și alte limbi ar fi fost probabil pierdute. Filosofia și știința au fost descoperite, redescoperite și promovate în această perioadă, incluzând filosofia arestoteliană, geometria, algebra (cuvânt de origine arabă) și algoritmul (cuvând de asemenea arab). Forme timpurii ale metodelor științifice au fost dezvoltate și eventual s-au

răspândit și în Europa, încurajând Renașterea, așa cum consideră mulți savanți. Abbasizii au avit o influență de lungă durată și asupra islamului, ei fiind primii care au elaborat o birocrație complexă. În acest context clasele savanților religioși numiți ulema au fuzionat și au pus bazele ortodoxiei sunnite așa cum o înțelegem noi astăzi.

Puterea abbasizilor a început să se împrăștie în momentul în care alte grupuri musulmane au contestat autoritatea lor. Astfel de grupări includeau gaznevizii, o dinastie fondată de foști soldați-sclavi care s-a extins până în India, și selgiucizii, dinastie de musulmani persano-turci sunniți care a guvernat Orientul Mijlociu și Asia Centrală între secolele XI și XIV.

Cu toate acestea, lovitura finală a venit de unde mai puțin se așteptau. Nu de la vreun stat musulman rival sau de la creștinul Imperiu Bizantin, ci de la un grup etnic ce sălășuia la periferia civilizațiilor musulmană și chineză și care era văzut drept o pacoste enervantă din cauza raidurilor frecvente asupra țăranilor. Acest grup va câștiga putere și va fi condus de un lider dinamic și războinic, care va jefui Asia și va altera mapa lumii. Numele lui e Gingis Han, conducătorul hoardei Mongole.

Capitolul 8:

Cruciadele

Idee principală: Biserica catolică a pornit numeroase campanii militare împotriva Orientului Mijlociu islamic pentru a recuceri Ierusalimul (1195-1291). Cruciadele au eșuat în ceea ce ține de obiectivul lor principal, dar au reușit să creeze relații strânse între Orientul Mijlociu și Europa.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum sunt declanșate războaiele religioase și de ce cruciadele au rămas în memoria europenilor și a orientalilor până în zilele noastre.

Deși creștinii europeni erau conștienți de răspândirea islamului încă de la începuturile sale, aceștia au tratat evenimentul cu pasivitate. Lucrurile se vor schimba în secolul al XI-lea, când europenii vor fi treziți de un

eveniment puternic. În 1071, în timpul bătăliei din Manziken, turcii selgiucizi – imperiul cărora avea capitala în Iran – au distrus armata imperiului Bizantin și au invadat Asia Mică, sau teritoriul Turciei de astăzi. Selgiucizii aproape cuceriseră Constantinopolul, pe atunci cel mai minunat oraș creștin din lume. Împăratul bizantin Alexios I a apelat la Papa Urban al II-lea să-i trimită mercenari pentru a opri avansarea turcilor.

Creștinii erau scandalizați și de distrugerea locurilor sfinte din Ierusalim, loc de pelerinaj încă din secolul al IV-lea. În special distrugerea Bisericii Sfântului Mormânt din Ierusalim (construită în locul crucificării lui Iisus) de către califul Fatimid în 1009 a provocat Biserica la acțiune. În 1095 Papa Urban an II-lea a trimis o expediție religioasă războinică să revendice Ierusalimul pentru creștinătate. El susținea că această campanie va servi drept ispășire pentru toți cei care vor lua parte în ea, fie ei cavaleri sau țărani. De asemenea, participanților li s-a promis că vor putea obține pământ în Palestina. Și pentru că Europa suferea de foame în acea perioadă, mulți au răspuns chemării.

Primele cruciade s-au soldat cu succes, iar armatele au stabilit patru regate în jurul Mării Mediteraneene, incluzând Ierusalimul. Dar oricât de nobile ar fi fost obiectivele inițiale ale cruciadelor, acestea au deviat serios într-un timp scurt. În timpul capturării Ierusalimului în 1099, armata cruciaților a masacrat 70.000 de evrei și musulmani, bărbați, femei și copii laolaltă. Dar următoarele cruciade s-au soldat cu învingeri, ca atunci când selgiucizii au cucerit orașul Edessa în Anatolia central-sudică, iar în 1197 faimosul lider Saladin ibn Ayyub a recucerit Ierusalimul. Papa Urban al III-lea a murit de atac de cord atunci când a auzit această știre.

A patra cruciadă a început în 1202 și a fost un dezastru complet pentru creștini. Papa Inocent al II-lea a chemat armatele creștine să invadeze Țara Sfântă prin Egipt, dar, pentru că erau necesare multe corăbii, Veneția a fost utilizată pentru a lansa trupele pe mare. Pentru Veneția acest lucru a reprezentat un contract de lucru enorm – ei au primit 85.000 de mărci de argint, un profit de război care l-ar face pe Halliburton (afacerist american) să roșească. În 1204 cruciații au uitat de Țara Sfântă și au asediat Constantinopolul, oraș oriental ortodox, ocupându-l pentru 60 de ani și

cauzând distrugeri masive. Imperiul Bizantin a început să șhiopăteze, nereușind să se recupereze și colapsând în fața turcilor otomani în 1453.

Ultimul regat al cruciaților, Acra, a căzut în 1291. Moștenirea cruciadelor este cauza relațiilor amare dintre creștini și musulmani și dintre catolici și ortodocși. Ca rezultat, unii creștini au preferat să fie guvernați de către musulmani în locul altor denominații creștine care i-au asuprit până atunci. În secolul al XIV-lea, când turcii otomani au început să cucerească satele estice ortodoxe care erau sub control catolic, unii ortodocși ziceau că preferau turbanul sultanului în locul pălăriei cardinalului.

Dar interacțiunea acestor grupuri nu a fost întotdeauna negativă. Cruciații au adus cu ei în Europa tehnologii noi precum moara de vânt și noi metode de a crea arme. Comerțul și fluxul informației au crescut în timp ce coloniile ce se ocupau de comerț maritim se înmulțeau în Italia, devenind centre importante ale Renașterii.

Totuși, moștenirea cruciadelor este una preponderent negativă, lăsând urme profunde atât printre creștini cât și printre musulmani. Unii creștini consideră cruciadele ca fiind contraatacuri la numeroasele ostilități musulmane de-a lungul secolelor; musulmanii, la rândul lor, se consideră victime ale unui plan de exploatare a Orientului Mijlociu care va culmina cu colonialismul european din secolul XIX. Dar, așa cum demonstrează și capitolele precedente, chiar și din violența cea mai irațională rezulta o interacțiune culturală benefică pentru ambele părți.

Capitolul 9:

Musulmanii și Guvernarea Acestora asupra Creștinilor și a Evreilor

Idee principală: Tratamentul pecare musulmanii l-au acordat creștinilor și evreilor a variat pe parcursul istoriei. Deși nu existau legi referitoare la libertatea religiei, creștinii și evreii aflați sub dominație musulmană erau tratați mai bine decât musulmanii din teritoriile creștine.

De ce e important pentru tine: în urma acestei lecții vei putea înțelege drepturile minorităților religioase de azi prin prisma situației din trecut.

În aprilie 2011, Organizația Cooperării Islamice (OCI) – un grup umbrelă pentru 57 de națiuni musulmane – a emis un raport în care recomanda criminalizarea incitării urii religioase. Raportul nu menționează creștinismul și iudaismul, particularizând islamul ca fiind victimă a discriminărilor constante și menționând evenimente precum desenele jignitoare la adresa lui Mahomed din ziarul danez din 2006 sau arderea Coranului de către pastorul Terry Jones în 2011. Atât membrii organizației, cât și alte grupuri musulmane susțin că musulmanii au tratat întotdeauna alte religii cu respect. Prin contrast, criticii precum Robert Spencer au argumentat că de-a lungul timpului musulmanii s-au impus printr-un regim totalitar asupra altor minorități religioase, făcând practicarea liberă a altor religii imposibilă. Care versiune este corectă?

Într-un fel, ambele sunt corecte și incorecte. Este adevărat că regimurile islamice din perioada medievală nu au promovat nimic asemănător cu conceptul jeffersonian al libertății individuale între subiecții săi. În 717 califul omeiad Omar al II-lea a emis un mandat creștinilor ce sălășuiau în teritoriile ocupate: ei puteau alege să se convertească la islam, să plătească o taxă sau să fie omorâți. De asemenea, creștinii erau des înrobiți și deposedați de proprietate. În curțile islamice, mărturiile acestora valorau doar cât o fracțiune din mărturia unui musulman, iar permisiunea de a

construi o biserică sau o sinagogă depindea de dispoziția liderului musulman în acea vreme.

Cu toate acestea, creștinii se bucurau de o viață mai bună sub regim musulman decât vice-versa. E necesar de menționat că aceste evenimente se petreceau în epoca medievală, atunci când nimeni nu avea viața și libertatea asigurate prin constituție. Într-un context istoric, este relevant faptul că în statele musulmane, creștinii și evreii aveau un spațiu social rezervat exclusiv lor. Liderii musulmani erau mult mai interesați să colecteze taxe de la supușii săi nemusulmani decât să-i hărțuiască. Economia Imperiului Otoman depindea în mare parte de colectarea acestor taxe. Atunci când sultanul otoman Selim I (cond. 1512-1520) a vrut să convertească subiecții săi creștini la islam, sfătuitorii săi au respins ideea, deoarece majoritatea veniturilor imperiului venea din taxele pe care creștinii le plăteau. Într-adevăr, atunci când evreii au părăsit Spania la sfârșitul secolului XIV din cauza inchiziției spaniole, mulți dintre ai au ajuns în Imperiul Otoman, unde au fost bine primiți. Descendenții lor trăiesc și azi în Turcia, iar în unele părți ale Istanbulului se poate auzi Ladino, o versiune a spaniolei influențată de ebraică.

În epoca modernă, națiunile musulmane nu au înregistrat multe exemple de tratament favorabil al minorităților religioase. Un raport al libertății religioase realizat în 2013 plasează aproape toate statele musulmane la categoria ”parțial libere” sau ”deloc libere”. Atacurile teroriste împotriva Americii și a Europei deseori sunt acompaniate de fragmente din Coran care îndeamnă toți musulmanii să intre în războiul sfânt (jihad) împotriva non-musulmanilor. În 1998, Osama bin Laden a declarat un jihad cu sfârșit deschis împotriva întregului Occident, care a devenit sloganul al-Qaeda. Ca răspuns la aceste trenduri, a început un exod în masă al creștinilor și al evreilor din țările musulmane.

Totuși, cum este deseori cazul, înregistrările istorice sunt mai complexe decât evenimentele actuale ne fac să credem. Și pentru că imigrația musulmanilor în America și Europa crește în fiecare an (aprox. 50 de milioane de musulmani trăiesc în Europa, depășind chiar numărul de evrei din America), probabil ar trebui să se învețe niște lecții din trecut legate de armonia inter-religioasă.

Capitolul 10:

Mânia Hanului: Invazia Mongolă

Idee principală: Gingis Han a răsărit dintr-un colț întunecat al pământului și a creat cel mai mare imperiu din lume, care se întindea din China până-n Europa de Est. În Orientul Mijlociu și în Asia încă este venerat ca un mare cuceritor.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum Gingis Han a modelat lumea modernă și cum a ajuns să obțină un loc de cinste în Orientul Mijlociu, nefiind musulman.

Unul dintre cei mai influenți oameni din istoria islamului nu a fost musulman. Numele lui e Gingis Han; el a apărut dintr-un colț uitat al stepei eurasiatice și a creat o armată care a jefuit cele mai mari regate și imperii ale vremurilor. Imperiul contiguu pe care l-a creat și pe care urmașii săi l-au extins a fost cel mai mare din istoria omenirii. Printre vasalii săi se numărau Coreea, China, Orientul Mijlociu, Rusia, Caucazul și Europa de Est.

Gingis Han s-a născut în 1162 în Mongolia și a practicat religia șamanică a Asiei Centrale. Deși curtea sa includea budiști, musulmani și creștini, el și fii săi au rămas credincioși cultului șamanic. În 1258 nepotul său Hulagu Han a ajuns la Imperiul Abbasid și a distrus Califatul Bagdadului; acest eveniment tragic pentru lumea musulmană ar putea echivala cu jefuirea Romei, uciderea papei și distrugerea Vaticanului până la ultimul bloc de piatră. Orientul Mijlociu pe care Hulagu l-a văzut era un imperiu sfâșiat de la periferii de către statele separatiste și de liderii rivali; Orientul Mijlociu pe care l-a lăsat în urmă nu mai avea o autoritate religioasă, fiind consumat de un vacuum religios timp de secole.

În timp ce-și aduna armata, Gingis Han a deviat de la tradiția mongolă în două moduri care au condus la crearea imperiului său. În primul rând, el nu a acordat onoruri și responsabilități conform relațiilor de sânge, ci pe bază de merit și loialitate – o inovație majoră pe un tărâm unde relațiile de rudenie erau unicul lucru ce stătea între om și moartea sa. Promisiunea

trofeelor bogate de război i-a atras pe mulți într-un timp scurt (motiv comun pentru liderii medievali creștini și musulmani). Într-al doilea rând, Gingis Han a absorbit în guvernarea sa elementele disparate ale societății: după cucerirea unei localități, în loc să alunge soldații și să abandoneze femeile și copiii, el îi absorbea în imperiul său în curs de formare. Această flexibilitate a condus la crearea unui imperiu mobil cu mii de soldați călare care cucereau repede, încorporau elementele cucerite în domeniul lor și continuau să se extindă.

Moștenirea pozitivă a lui Gingis Han a fost unificarea tărâmurilor sale, lucru care a instalat pacea în Eurasia, cunoscută sub numele de ”Pax Mongolica”. De asemenea, a fost deschis comerțul de-a lungul Drumului de Mătase, conectând Asia de Sud-Est cu Europa Centrală. Acesta este drumul urmat de Marco Polo, atunci când din 1271 până în 1295 el a călătorit pe uscat din Italia până la curtea lui Kublai Han, nepotul lui Gingis.

Deși Gingis Han și urmașii săi au decimat Orientul Mijlociu, musulmanii îl respectă ca pe un cuceritor al lumii. Gingis este un nume masulin popular în Turcia și în alte țări din Asia Centrală, fiind și mascota favorită a restaurantelor orientale. În istoria islamului, el este considerat un cuceritor binecuvântat de către Dumnezeu și având ca rivali doar pe Alexandru cel Mare și pe Timur Tătarul, care a cucerit o mare parte a Asiei în secolul al XV-lea. În epoca medievală, numeroși lideri musulmani s-au aventurat să egaleze cuceririle lui Gingis Han, sperând că această acțiune va revela că erau binecuvântați de Dumnezeu să cucerească lumea și să intre în nemurire.

Gingis era popular și în rândurile sexului frumos, lăsând urmași nenumărați concepuți cu multiplele sale soții și concubine. Un studiu efectuat timp de 10 ani a demonstrat că unul din 200 de oameni de pe glob sunt descendenți direcți ai lui Gingis Han; în spațiile care aparținuseră Imperiului Mongol acest număr se ridică la unul din opt. Ca și tatăl său, fiul cel mai mare al lui Gingis a avut 40 de fii legitimi, iar nepotul său Kublai Han – 22 de fii. Fiii și nepoții săi fuseseră lideri prominenți în Orientul Mijlociu și Asia Centrală, iar urmașii săi câștigau instant prestigiu menționând că sunt descendenți ai lui Gingis.

Putem spune că în fiecare din noi există un pic de Gingis.

Capitolul 11:

Orientul Mijlociu în Europa: Imperiul Otoman (1516-1918)

Idee principală: Imperiul Otoman a controlat întregul Orient Mijlociu și o treime din Europa timp de 400 de ani, conectând Estul și Vestul.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege interacțiunile dintre Est și Vest în ultimele secole, precum și evenimentele politice care au dus la formarea Orientului Mijlociu modern.

Astăzi, cuvântul ”otoman” se asociază în mintea multora cu un scăunel pentru picioare dichisit și acompaniat de o canapea, cumpărate dintr-un magazin de mobilă. ”De ce s-ar numi un imperiu la fel ca și un element de mobilă?”, se întreabă unii. Se pare că imperiul a furnizat numele său piesei de mobilă: în secolul al XIX-lea mobila produsă în Imperiul Otoman, dichisită și decorată cu motive orientale era foarte populară în Europa și era cunoscută sub numele de ”Turca mobilă”, sau ”otoman”. Lăsând la o parte scăunelele pentru picioare, Imperiul Otoman a fost puterea musulmană dominantă după sfârșirea evului mediu, controlând Orientul Mijlociu și o mare parte a Europei de Sud-Est timp de câteva secole.

Unii sunt surprinși de faptul că o putere dominantă în Orientul Mijlociu timp de atâtea secole a fost poporul turc și nu cel arab. Pe atunci turcii erau la fel de surprinși de acest fapt. Turcii nu se bucurau de aceeași moștenire culturală pe care o aveau perșii și arabii – moștenirea civilizațiilor Orientului Apropiat. Prin contrast, ei au apărut în Asia Centrală și au făcut cunoștință cu islamul în momentul în care acesta s-a răspândit spre est. Armatele arabe subjugaseră soldații turci șamanici datorită abilităților marțiale demne de temut și capacității de a împușca ținte mișcătoare din șaua calului.

În secolul al XIV-lea o căpetenie turcească sub numele de Osman a format un principat în Anatolia nord-vestică (Turcia de azi). El a cucerit doar câteva orașe în timpul guvernării sale, dar fiii lui au continuat că cucerească

cetăți, apoi orașe, apoi armate majore. Efectul bulgărelui de zăpadă a făcut ca aceste cuceriri să continue timp de șapte generații, până în 1453, atunci când descendentul său Mehmet a cucerit Constantinopolul, capitala Imperiului Roman de Răsărit. Nepotul lui Mehmet, Selim I, i-a extins victoriile cucerind Orientul Mijlociu în 1516-1517 și preluând controlul în Egipt, Ierusalim, Mecca și Medina. Fiul său Suleimam Magnificul, al zecelea sultan otoman, și-a îndreptat privirile spre Europa. El s-a aventurat în inima Europei, cucerind Ungaria, pe care otomanii au controlat-o timp de 150 de ani. Suleiman a ajuns până la porțile Vienei în 1526, lăudându-se că o va cuceri fără probleme în drumul său spre Roma. Asediul a eșuat, dar ideea că turcii ar putea invada Europa i-a urmărit pe monarhii europeni timp de două secole. Marele reformator Martin Luther își făcea griji că Dumnezeu îi folosea pe turci să-i pedepsească pe Europeni pentru păcatele comise de papalitate. Anxietatea a continuat până europenii au început contraofensiva împotriva turcilor în 1699.

În secolele XVIII și XIX Imperiul Otoman s-a micșorat în urma atacurilor armatelor europene, a dezvoltării Rusiei și a răspândirii tehnologiilor occidentale precum nava cu aburi, telegraful, industria modernă. Ca rezultat, otomanii au suferit pierderi mari în comerțul internațional deoarece negustorii utilizau navele pentru a ajunge în Lumea Nouă în defavoarea vechilor rute ce traversau Orientul Mijlociu. Imperiul Otoman a încercat să se reformeze prin introducerea drepturilor egale pentru toate religiile, dar această încercare a venit prea târziu. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea era clar că Imperiul Otoman nu va mai supraviețui pentru mult timp. Clasa bârfitoare a Europei îi dăduse numele de ”Omul Bolnav al Europei” și considera că Imperiul Otoman era copt pentru colonizare de către națiunile europene, care în acea vreme controlau 80% din teritoriul lumii. Aceste viziuni opuse se vor ciocni într-un final în primul război mondial, evenimentul care a creat Orientul Mijlociu modern.

Capitolul 12:

Primul Război Mondial: Crearea Orientului Mijlociu Modern

Idee principală: Orientul Mijlociu a fost reformat până la condiția modernă de către oficialii francezi și britanici, după colapsul său în urma primului război mondial.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum a fost creat Orientul Mijlociu modern și de ce mulți orientali nu au încredere în occidentali până în ziua de azi.

În ajunul primului război mondial, puterile coloniale europene au înțeles că Imperiul Otoman era pe punctul de a colapsa și că vastele sale ținuturi – de la Turcia modernă la vârful sud-estic al peninsulei Arabe – era disponibil pentru acaparat, devenind material lucrativ pentru noi colonii. Decizia de a intra în război de partea germanilor a marcat finalul imperiului.

Britanicii și francezii știau acest lucru și au trimis agenți și armate să mărească tensiunile. În 1916 ei au creat un plan secret numit ”Înțelegerea Sykes-Picot”, care determina cum vor fi împărțite teritoriile otomanilor. Franța urma să obțină Libanul, Siria și sudul Turciei; Marii Britanii îi revenea peninsula Arabă și Palestina, chiar dacă britanicii le promiseseră arabilor independență în schimbul suportului militar împotriva turcilor în timpul războiului. Cele două națiuni s-au mai înțeles să transforme Ierusalimul într-un oraș sub tutelă internațională și un spațiu de refugiu pentru evrei. Mai târziu Liga Națiunilor va accepta să stabilească un sistem de mandate sub control englez și francez. După învingerea otomanilor în 1918 (și colapsul său total în 1923), asta s-a și întâmplat.

Granițele Orientului Mijlociu modern au fost trasate după război. Uneori acestea au fost stabilite arbitrar, neținând cont de istoria națională, caracteristicile geografice sau părera populației. Winston Churchill, pe atunci secretar colonial al Marii Britanii, desenase planul pentru Irak, un amalgam frankensteinian din trei provincii otomane ale căror inhabitanți – kurzi la nord, musulmani sunniți în centru și șiiți la sud, plus multe ale

religii împrăștiate – aveau puține lucruri în comun. Acesta este unul dintre motivele care au dus la izbucnirea violențelor interne în 2003 după ce intervenția americanilor i-a lăsat pe irakieni fără un lider care să impună ”pacea” prin măsuri draconice. Influența britanică și franceză a rămas în zonă până la al doilea război mondial. Prin urmare, naţionalismul arab a început să se manifeste în această perioadă, la fel ca și islamul politic.

Astăzi moștenirea primului război mondial este încă vie în Orientul Mijlociu. Mulți cetățeni și politicieni suspectează că occidentalii caută să exploateze pământurile lor și resursele naturale. Deși unele suspiciuni fac parte din categoria teoriilor conspiraţioniste bizare (una din ele spune că America dorește colonizarea Orientului Mijlociu deoarece au aflat că un asteroid va distruge America în 2030), există precedent istoric prielnic apariției unor astfel de suspiciuni. La urma urmelor, Europa postbelică a creat entitatea politică care astăzi este disprețuită de mulți orientali – statul Israel.

Capitolul 13:

Începuturile Israelului

Idee principală: Majoritatea evreilor au trăit în afara statului modern Israel timp de mii de ani, începând să se întoarcă în acel teritoriu din secolul XIX, datorită ideilor sioniste ale lui Theodor Herzl.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum sunt conectate Israelul antic și cel modern și vei distinge ideologia unificatoare a Israelului din zilele noastre.

Israelul este și antic și nou. Versiunea antică, descrisă în Biblie, are 4000 de ani vechime și a observat apariția și dispariția unor imperii care astăzi există doar în manualele de istorie. Versiunea nouă are abia 60 de ani și este o invenție a epocii moderne. Cum poate națiunea evreilor, cea mai veche națiune monoteistă din lume, să fie o invenție a epocii moderne? Deși e greu de crezut, totul este legat de jurnalism.

Părintele intelectual al Israelului modern a fost un jurnalist evreu pe nume Theodor Herzl (în imagine). Născut la Budapesta, în Ungaria, a ajuns corespondent internațional la Constantinopol și Londra, raportând pe larg evenimentele culturale și politice ale Europei secolului XIX. Herzl era alarmat de antisemitismul crescând din Europa și Rusia, savanții plasând evreii la baza piramidei rasiale (caucazienii fiind în vârf, desigur). Politicienii oportuniști au utilizat acest studiu pentru a învinui evreii de problemele sociale și pentru a promova politici anti-semitice, așa cum au fost pogromurile rusești din 1880. Hertz credea că evreii nu mai puteau trăi în liniște ca minoritate religioasă fiind împrăștiați prin mai multe state. Ei trebuiau să se grupeze pentru siguranța mutuală.

La primul congres sionist al secolului XX, s-au propus câteva locații pentru stabilirea patriei, deoarece puțini evrei trăiseră pe teritoriul Israelului după răscoala Bar Kokhba împotriva romanilor din 132 d. Hr. (vezi Capitolul 2).

Unii au sugerat Madagascarul, Uganda, sau chiar estul îndepărtat al Rusiei.Dar, până la urmă, tentația patriei ancestrale a fost mai puternică. Dimensiunile geografice ale Israelului biblic fuseseră descrise în Vechiul Testament, servind drept precedent cultural și istoric pentru repopularea Israelului. În plus, Israelul părea disponibil pentru populare în acea perioadă, deoarece în timpul celor patru secole de dominare otomană a Palestinei, această provincie nu fusese importantă din punct de vedere politic, fiind situată la mii de kilometri de Istanbul. Așa a început primul flux major de migranți evrei spre Orientul Mijlociu, care a urmat fluxului de evrei ce au evadat din teritoriile lovite de pogromurile rusești.

Capitolul 14:

Valurile de Imigranți Israeliți (1880-1950)

Idee principală: Populația Palestinei s-a schimbat de la majoritar arabo-musulmană la majoritar evreiască în urma valurilor de migrație cauzate de persecutarea evreilor în Europa, Orientul Mijlociu și Rusia.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum geografia Orientului Mijlociu s-a modificat dramatic și de ce evreii au decis să se mute într-un teritoriu înconjurat de inamici.

Cu o sută de ani în urmă, populația Israelului de azi număra un evreu la 100 de musulmani. În 1918 numărul crescuse la 1 din 10, iar până în 1948 cele două populații erau aproape egale la număr. Ce a cauzat o schimbare demografică atât de abruptă? Fluxul masiv de evrei, prea mare și haotic pentru a fi centralizat într-un plan, plus emigrarea și deportarea populației musulmane.

Când evreii au început să populeze Israelul la sfârșitul secolului al XIX-lea, ei nu-și imaginau că rezultatul final va fi un stat independent. Pe atunci ei sperau să poată ocupa regiunea semi-autonomă, aflată sub autoritate otomană (care adăpostise evreii ce fugiseră de inchiziția spaniolă cu 400 de ani înainte). Theodor Herzl îl petiționase personal pe sultanul Abdulhamit al II-lea, dar fusese respins. Într-un mod ironic, anti-semitismul global a reușit ceea ce Herzl și alți lideri evrei eșuaseră să obțină – aducerea evreilor în Palestina. Unii dintre evreii care evadaseră din Europa de Est se mutaseră în America, iar alții au ales să vină în Israel.

Primii migranți fugiseră de pogromurile rusești și est-europene. Emigrarea spre Israel era considerată un principiu al ideologiei sioniste și era descrisă prin termenul evreiesc ”Aliyah” (ascensiune). În prima Aliyah dintre 1882 și 1903, aproape 35.000 de evrei au ajuns în Siria otomană și au stabilit comunități agriculturale. Încă 80.000 au ajuns din Rusia în timpul celei de-a doua și a treia Aliyah (1904-1923), în special după primul război mondial. Cea mai mare creștere a populației evreiești a avut loc în timpul

următoarelor două Aliyah – 350.000 de evrei fugiseră de antisemitismul din Ungaria, Polonia și Germania între 1933 și 1936.

Evreii care supraviețuiseră Holocaustului s-au mutat după cel de-al doilea Război Mondial. Treptat, antisemitismul european a ajuns și în Evul Mediu, determinând comunitățile musulmane să-i expulzeze pe evreii care se instalaseră acolo cu mii de ani în urmă. Din perioada postbelică până în anii ´70, în jur de 700.000 de evrei au părăsit teritoriile arabilor, atât prin imigrare cât și în urma expulzării. Vârtejul restabilirii evreilor în patria lor a durat șase decenii dar s-a terminat cu crearea unui stat evreiesc.

Capitolul 15:

Drumul spre Crearea Israelului (1917-1948)

Idee principală: Israelul a devenit stat datorită suportului britanic pentru o patrie evreiească. Britanicii au încercat să medieze pacea între palestinieni și evrei, dar au eșuat.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege istoria relației Israelului cu Occidentul și de ce mulți orientali consideră că suportul acordat de vestici Israelului impune costuri asupra acestora.

După înfrângerea Imperiului Otoman, Marea Britanie a devenit prima putere non-musulmană care a controlat Ierusalimul de la cruciadele din 1191. Timp de trei decenii de administrare a acestuia, britanicii au urmărit fluxurile de populare a Palestinei cu evrei, aprobând mișcarea sionistă. Ei susțineau crearea unei patrii a evreilor, dar nu-și doreau compromiterea bunăstării musulmanilor care locuiau acolo. Cum era să se întâmple acest lucru se putea doar de ghicit, și acest lucru continuă până în zilele noastre.

Declarația Balfour din 1917 a servit drept suport pentru diplomații britanici în încercarea lor de a crea un stat evreiesc. Lordul Balfour, Ministrul de Externe al Marii Britanii, declarase că guvernul său susține comunitățile evreiești în stabilirea unui stat național pe teritoriul Palestinei. În 1920 Marea Britanie creease un stat din teritoriul Siriei otomane, o parte din el aparținând Palestinei (Israelul de azi). Statul purta numele de Mandat Britanic pentru Palestina, iar Liga Națiunilor a permis Marii Britanii să supravegheze zona până când aceasta va putea funcționa autonom.

Mulți arabi erau nemulțumiți de această întorsătură a evenimentelor, simțindu-se trădați de către britanicii care le-au promis independență în 1915 în Egipt și nu s-au ținut de cuvânt. Prin urmare, liderii arabi au refuzat să participle în orice fel de instituție care includea lideri evrei, complicând considerabil procesul de creare a unui stat evreiesc. Tensiunile în lumea arabă au crescut odată cu venirea evreilor migranți din Europa și Rusia. Simțind că pierd controlul asupra teritoriilor sale, arabii au izbucnit în

proteste în 1920 și 1921, ca răspuns la expulzările produse de achiziționarea pământurilor de către evrei.

Când Hitler a venit la putere în 1933, evreii au migrat în masă spre Palestina. Schimbarea demografică și asasinarea liderului miliției palestiniene Sheikh Izz ad-Din al-Qassam de către britanici a provocat revoltele arabe din 1936-1939. Britanicii îi susțineau pe auxiliarii evrei, care au avut success într-un final. Ca rezultat au murit 5000 de arabi (alți 10.000 fiind răniți) și 400 de evrei. În urma acestui conflict, britanicii s-au convins că evreii și arabii nu vor putea coexista și că separarea pământurilor era inevitabilă. Dar pentru început britanicii își propuseseră să atenueze efectele migrației evreiești. În 1939 ei au limitat migrația evreiască la 15.000 de oameni pe an pentru următorii cinci ani, dar din cauza Holocaustului mult mai mulți au încercat să pătrundă în Palestina. Britanicii îi plasaseră pe cei care depășiseră cota de 15.000 în tabere de detenție, acțiunea care a cauzat ruptura permanentă dintre evrei și britanici. După al Doilea Război Mondial, 250.000 de evrei erau ținuți în lagăre de detenție prin Europa, sperând să li se permită să meargă în Israel. Dar britanicii nu doreau să altereze cota.

Acest refuz s-a soldat cu atacuri violente împotriva prezenței britanice în Palestina, fiind efectuate de miliția evreiască la începutul anilor ´40. În urma pierderilor umane substanțiale, britanicii au decis să suspende mandatul de emigrare și s-au retras din Palestina în luna mai a anului 1948, ajungând la concluzia că o soluție favorabilă pentru ambele părți nu putea fi găsită. În 1947 Națiunile Unite votaseră în favoarea separării Palestinei și creeării a două state, Ierusalimul fiind sub autoritate internațională. Evreii au acceptat rezoluția cu entuziasm, pe când arabii au respins-o.

Deoarece comunitatea internațională nu a fost în stare și nici nu și-a dorit să oprească conflictul dintre arabi și evrei, scena a fost pregătită pentru război.

Capitolul 16:

Nașterea Națiunii Israelului (1948)

Idee principală: Tranziția instabilă a Israelului de la protectorat britanic la stat independent a creat o relație ostilă cu vecinii palestinieni și circumstanțe turbulente.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege formarea Israelului și originile conflictului său cu Palestina.

După 30 de ani în care britanicii au încercat să creeze o patrie stabilă pentru evrei și musulmani în Palestina, aceștia s-au dat bătuți și s-au spălat pe mâini de toată afacerea. În mai 1948, ei și-au împachetat lucrurile și au plecat, lăsând Palestina să-și rezolve problemele singură.

La 14 mai 1948 David Ben-Gurion, lider al guvernului provizoriu evreiesc, a declarat formal independența Israelului. Egipt, Iordania, Siria, Liban și Irak au declarat imediat război noului stat și l-au învadat în următoarea zi. Pentru a răspunde atacului, Israelul a format Armata de Apărare a Israelului (AAI) și Forțele Aeriene ale Israelului (FAI) din membrii miliției evreiești stabilite între anii 1936-1939. Aparatul militar a avut succes, câștigând primele din multele lupte care vor avea loc de-a lungul secolului XX împotriva armatelor superioare ale arabilor. Luptele majore au încetat în martie 1949 și Israelul a semnat un armistițiu cu Siria, Liban, Iordania și Egipt (Israelul și Irakul sunt oficial în termeni de război și azi). După sfârșitul războiului, supraviețuitorii holocaustului și evreii din teritoriile arabe au invadat noul stat, mărind populația de la 800.000 la 2 milioane între 1948 și 1958.

Deși pentru Israel acest lucru însemna victorie, necazurile palestinienilor care s-au nimerit să le fie vecini abia începeau. Între 1948-1949 mulți palestinieni părăsiseră noul stat evreiesc cu speranța de a se întoarce când aceștia vor fi învinși. Puțini au fost reprimiți după război, iar restul și-au pierdut locuințele. Mai mult, 800.000 de palestinieni au fost forțați să părăsească casele lor în timpul războiului.

Cu toate acestea, porțiuni semnificative populate de palestinieni au rămas pe teritoriul țării. Prima este Cisiordania, teritoriu în nordul Israelului care în februarie 1949 devenise parte a Iordaniei. Iordania controla și porțiunea estică a Ierusalimului, incluzând Muntele Templului. A doua este fâșia Gaza, controlată de Egipt. Nici una dintre aceste trei state nu a acceptat palestinienii refugiați, având suficiente probleme interne și nefiind în stare să absoarbă câteva sute de mii de indivizi. Palestinienii au fost lăsați într-un vacuum juridic, iar astăzi descendenții acelor palestinieni numără în jur de 4 milioane. Ei încă n-au găsit o națiune care să-i revendice și nu și-au creat un stat propriu.

Capitolul 17:

Războiul de Șase Zile (1967)

Idee principală: Deși era înconjurat de vecini ostili, Israelul a reușit să se apere datorită pregătirii militare superioare și societății antrenate pentru război.

De ce e important pentru tine: în urma acestei lecii vei înțelege cum se apără Israelul pe plan militar și de ce această strategie de apăarre complică relațiile sale cu vecinii.

Astăzi Israelul numără 7 milioane de oameni și este înconjurat de 300 de milioane de musulmani, majoritatea nerecunoscându-i independența. Cu toate acestea, Israelul a câștigat patru războaie desăvârșite împotriva forțelor arabe unite de la declararea independenței în 1948. Cel mai impresionant conflict a fost Războiul de Șase Zile din 1967, în timpul căruia Israelul a învins Siria, Egiptul, Iordania și Libanul în mai puțin de o săptămână, triplându-și teritoriile. Cum a reușit Israelul acest succes militar? Deoarece în termeni militari, Israelul este un Suzuki Hayabusa de 1350cc – are un raport putere-greutate incredibil.

Soldaiți israeliți sunt printre primii în lume la antrenamentul militar. De la 18 ani bărbații sunt încorporați în Armata Israelului și slujesc trei ani; femeile slujesc între doi și trei ani. Când termină, indivizii rămân pe lista de rezervă până la vârsta de 40 de ani și merg să slujească timp de câteva săptămâni pe an. Acești soldați își dezvoltă diferite abilități, printre care Krav Maga, una dintre cele mai brutale forme de arte marțiale. Armata Israelului păstrează aproape 170.000 de soldați în trupe active și în jur de 400.000 în rezervă. Israelul are cel mai mare raport al bugetului militar la PIB din lume, cheltuind aproape 2300 de dolari pe persoană. O porțiune sănătoasă a acestor fonduri provine de la ajutoarele americane, în valoare de 3 milioane de dolari anual – un număr care nu a tecut fără atenție printre musulmani.

Cu o armată astfel de bine pregătită nu este de mirare să Israelul a câștigat Războiul de Șase Zile. Ei au obținut fâșia Gaza care aparținea Egiptului, Cisiordania de sub controlul Iordaniei și toată pensinsula Sinai (care a fost înapoiată Egiptului în urma acordurilor de pace din 1978). De asemenea, Israelul a ocupat Înălțimile Golan ale Siriei.

O consecință neprevăzută a ocupării acestor teritorii a fost faptul că palestinienii din aceste teritorii au ajuns sub control israelit, unde rămân până în zilele noastre. Acum că statele arabe nu mai controlau teritoriile respective, aceștia puteau liniștiți să dea vina pe israeliți pentru necazurile palestinienilor.

Capitolul 18:

Răspândirea Islamului Politic

Idee principală: Islamismul – conceptul islamului ca sistem de organizare a societății – a apărut în secolul XX ca rezultat al colonialismului occidental, al naționalismului arab și a finanțărilor saudite.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege originile islamului politic și de ce acesta este o forță unificatoare a sute de milioane de oameni din mai multe națiuni, precum și efectul pe care îl are asupra occidentalilor.

În 2011 egiptenii l-au răsturnat pe președintele Hosni Mubarak, care se menținuse la putere timp de 29 de ani. În acea perioadă mișcarea însemnase victoria apărătorilor drepturilor omului, deoarece Mubarak folosise ”competențele de urgență” pentru a guverna Egiptul într-un mod brutal și corupt, asigurându-se că orice contract de stat profitabil trecea prin contul său bancar. Dar, în timp ce Egiptul vota pentru noul Parlament în ianuarie 2012, mulți analiști occidentali au observat cu neplăcere că reformatorii liberali care au condus mișcarea revoluționistă au pierdut în fața Frăției Musulmane, un grup religios internațional care fusese scos în afara legii în Egipt timp de câteva decenii și încă este nelegitim în multe țări musulmane. De ce o organizație musulmană este nelegitimă într-un stat musulman?

Deoarece Frăția Musulmană este un grup politic care urmărește să instaleze islamul ca principiu organizatoric al societății și care pune sub pericol puterea musulmanilor seculari și a politicienilor non-religioși care le stau în cale. Frăția Musulmană este printre cele mai bine organizate grupări musulmane din lume, și din această poziție poate umple orice vacuum politic din Orientul Mijlociu, chiar dacă nu este iubită de către societate, oferind o alternativă de guvernare puțin mai bună decât anarhia sau cleptocrația.

Grupul a fost creat în 1928 de către Hassan al-Banna. Golul său este să stabilească treptat Coranul și Sunna ca ”unicele puncte de referință pentru organizarea vieții familiilor, a indivizilor și a comunității musulmane... și a statului.” În anii ´40 numărul membrilor a crescut până la 500.000. Grupul a trimis soldați voluntari să lupte împotriva Israelului în războiul arabo-israelit din 1948.

Asertivitatea politică a Frăției a trezit frica liderilor egipteni în fața posibilei pierderi a puterii; astfel, prim-ministrul Mahmoud an-Nukrashi Pasha a desființat oficial grupul în decembrie 1948. Dar Frăția a continuat să existe cu un statut semi-legal și acum s-a mobilizat complet în Egipt. În alegerile din decembrie 2012, Partidul Libertății și al Dreptății (PLD) condus de Frăția Musulmană a câștigat aproape 50% din mandate, Patridul Salafist Nour fiind al doilea. În total, partidele islamice controlează două treimi din parlamentul Egiptului, mult mai mult decât toate celelalte partide luate împreună.

Frăția Musulmană, care a primit miliarde de dolari din Arabia Saudită (detalii în capitolul următor), a susținut alte grupuri controversate. Hamas – partidul politic palestinian care controlează Fâșia Gaza și suportă terorismul împotriva Israelului în scopul distrugerii sale complete – este o ramură a Frăției Musulmane.

O conexiune mai puțin directă leagă Frăția Musulmană de Asociația Studenților Musulmani (ASM), cea mai mare asociație studențească musulmană din America, care a fost fondată de către Frăția Musulmană în 1963. Membrii săi au organizat proteste pacifiste în trecut, dar au creat și controverse, precum evenimentul din 2010 de la Universitatea din California-Irvine, în care ambasadorul Israelit Michael Oren a fost întrerupt în repetate rânduri de către studenții din ASM conform unui plan premeditat. Unsprezece studenți membri ai ASM au fost arestași, iar ASM din cadrul universității a fost suspendată timp de un an.

Abilitatea Frăției Musulmane de a se organiza efectiv și de a câștiga putere politică nu mai este pusă la îndoială. Dacă sentimentul religios va fi canalizat într-o direcție pacifistă sau dacă acesta va distruge libertarea religioasă rămâne de văzut.

Capitolul 19:

Explozia Petrolieră Orientală

Idee principală: Descoperirea petrolului în peninsula Arabă a transformat regiunea, i-a făcut pe lideri putred de bogați și a creat o relație simbiotică între producătorii orientali și consumatorii occidentali. Tot dolarii petrolieri au susținut terorismul și ideologiile extremiste.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege că ești strâns implicat în această relație de fiecare dată când îți faci plinul la benzinărie.

În 1944 un geolog petrolier pe nume Everette De Goyler a trimis un raport Departamentului de Stat American în care susținea că Orientul Mijlociu este situat deasupra unei comori petroliere de cel puțin 25 de miliarde de barili. Neoficial, acesta a estimat cantitatea la 300 de miliarde de barili. Echipa sa a menționat că ”Petrolul din această regiune este cea mai bună răsplată din toate timpurile.” Nici o altă resursă naturală nu a făcut economia Orientului Mijlociu să explodeze așa cum a făcut-o petrolul, și nici una nu a creat o relație de iubire și ură cu guvernele occidentale așa cum a făcut-o petrolul.

Odată cu creșterea utilizării petrolului în industriile moderne și descoperirea cantităților uriașe de petrol în Orientul Mijlociu, companiile petroliere străine au invadat regiunea. În primele zile acestea plăteau țărilor-gazde doar o porțiune mică din profituri. Guvernele occidentale susțineau companiile în defavoarea guvernelor Orientului Mijlociu, organizând chiar o lovitură de stat împotriva prim-ministrului iranian care fusese ales pe cale democratică deoarece acesta naționalizase industria petrolieră. În 1990, Saddam Hussein invadase Kuweitul, obținând controlul asupra unei largi porțiuni a producției globale de petrol. Indiferent de motivele pe care le-a avut SUA pentru intervenție, nu putem nega faptul că dependența de petrol a fost unul dintre cele mai semnificative motive care a dus la Războiul din Golf împotriva Irakului.

Pentru a-și proteja interesele, Iranul, Irakul, Kuwaitul, Arabia Saudită și Venezuela au format Organizația Țărilor Exportatoare de Petrol (OPEC) în 1960, pentru a regula producția globală de petrol și pentru a-i menține prețul ridicat în mod artificial. Deși nedrept față de producătorii de petrol conform regulilor economiei de piață, OPEC a folosit avantajul asupra prețiosului material pentru a-și arăta puterea în mai multe cazuri. În 1973 membrii arabi ai OPEC-ului au retaliat împotriva Americii pentru susținerea Israelului în timpul Războiului de Yom Kippur din 1973 printr-un embargou petrolier de 5 luni. Prețurile americane la petrol aproape s-au dublat timp de o lună. Deși descoperirea petrolului în alte regiuni ale lumii a slăbit lejer monopolul țărilor arabe, acestea continuă să dețină 79% din rezervele de petrol.

Petrolul a devenit blestem și binecuvântare pentru Orientul Mijlociu. Columnistul Thomas Friedman de la New York Times a dezvoltat o teorie conform căreia producția de petrol este invers proporțională democrației. Cu cât mai mare este averea petrolieră a unui stat, cu atât mai puțin acesta are nevoie de aprobarea poporului pentru a guverna, recurgând la mituirea lor pentru supunere. Averea petrolieră a Arabiei Saudite, a Iranului, a Irakului și a altor state din golf le-a permis să submineze libertatea cetățenilor săi în pofida sancțiunilor internaționale și/sau a marginalizării globale.

Profiturile din urma petrolului oferă suport și pentru proiectele controversate. În fiecare an Arabia Saudită își folosește vasta avere petrolieră pentru a deschide școli islamice fundamentaliste în jurul lumii. Conform spuselor lui David E. Kaplan, din 1975 Arabia Saudită a cheltuit 70 de miliarde de dolari pentru răspândirea islamului Wahhabi, un crez puritan care interpretează textele islamice în cel mai dogmatic mod posibil. Pe lângă școli, Arabia Saudită a finanțat deschiderea a mii de moschei și centre islamice, care ar oferi suport luptelor violente împotriva non-musulmanilor (jihad), conform oficialilor de la serviciile de inteligență americane. Astfel de centre au fost deschise în Pakistan, Indonezia, Egipt, în Balcani și chiar în Statele Unite. Mulți membri talibani și teroriști au fost educați în școli palestiniene finanțate de Arabia Saudită.

Petrolul, autocrația și terorismul au creat un cerc vicios pentru Orientul Mijlociu, încetinind procesul dezvoltării drepturilor omului. Mai mult, deoarece OPEC-ul nu are de gând să-și diversifice strategiile economice, problema pare greu de rezolvat. Atâta timp cât cererea americană pentru petrol va persista, acești producători vor avea un cumpărător, iar SUA va fi constant prinsă în această încurcătură.

Situația reprezintă o capcană ironică pentru America: în ultimul deceniu America a cheltuit miliarde de dolari luptând împotriva terorismului în Orientul Mijlociu, săvârșit de absolvenții școlilor din Arabia Saudită. Dar, de fiecare dată când un american își alimentează mașina la benzinărie, el pompează bani suplimentari în conturile Arabiei Saudite pentru interesele acestora. Pentru a-l cita din nou pe Friedman, Statele Unite au plătit pentru ambele părți ale războiului împotriva terorismului.

Capitolul 20:

Chestiunea Palestiniană

Idee principală: Conflictul fundamental dintre palestinieni și evrei se poate rezuma la o întrebare: cine stăpânește pământul? Ambele părți susțin că au drepturi de moștenire asupra pământului, considerând cealaltă parte ca fiind intrușii.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege de ce mulți palestinieni și evrei sunt determinați să susțină că pământul le aparține, chiar și cu prețul vieții.

Conflictul dintre palestinieni și evrei este profund și complex. Acesta presupune o bătălie esențială dintre două grupuri care durează între 60 și 4000 de ani (depinde cum definim grupurile). Numeroasele încercări de pacificare a celor două grupuri au eșuat, deși au fost susținute și chiar negociate de către președinții americani, de la Harry Truman încoace. Pe de altă parte, conflictul este foarte ușor de înțeles, pentru că se rezumă la un aspect esențial – pământul.

Atât palestinienii cât și evreii cred că teritoriul geografic al Israelului le aparține pe drept și ambii denunță istoria ca arbitru. Fiecare grup își apără dreptul la pământ în funcție de conexiunea familială cu Avraam. Evreii cnsideră că sunt fiii lui Isaac, moștenitorul desemnat de Avraam. Musulmanii, la rândul lor, spun că fiul cel mai mare al lui Avraam, Ismail, era moștenitorul de drept al posesiilor lui Avraam; cel puțin aceasta este pledoaria ținută de palestinieni la Națiuile Unite pentru a-și recăpăta pământul din care au fost expulzați în 1948 în războiul arabo-israelian.

Atunci când sute de mii de palestinieni au fugit din casele lor din Israel în anii ´40 și ´50, multe națiuni arabe și-au făcut griji că națiunea lor va dispărea. Așadar, în 1960 a fost formată Organizația pentru Eliberarea Palestinei (OEP) în Egipt, un mecanism pentru suportul politic al palestinienilor, scopul lor final (prezent în Carta OEP) fiind distrugerea completă a evreilor. Deși Yasser Arafat promisese că această clauză va fi

eliminată din Cartă după pacea din 1993, ea rămâne înscrisă în document și azi, ca dovadă a resentimentului puternic al palestinienilor împotriva evreilor.

Ca răspuns la dislocările umane care au avut loc, palestinienii susțin că au ”dreptul de întoarcere” – dreptul primei generații de palestinieni și a descendenților săi de a redobândi proprietatea pe care ei sau părinții lor au pierdut-o când au fost forțați să părăsească teritoriul în timpul declarației de independență a Israelului în 1948 și a Războiului de Șase Zile din 1967. Ca simbol al acestui sentiment, mulți palestinieni păstrează cheia de la casele familiilor sale ca talisman în speranța că într-o zi vor recăpăta ce a fost al lor. Iar răspunsul evreilor este că alungarea palestinienilor ține de motivul pentru care ei au venit în regiune cu câteva decenii în urmă – să revendice ceea ce le aparținea.

Capitolul 21:

Revoluția Islamică a Iranului

Idee principală: Iranul a devenit o teocrație în 1979 când liderul său dictator a fost înlocuit cu clericul islamic Ayatollah Khomeini. Patru decenii mai târziu, analiștii se întreabă dacă Iranul este în pragul unei noi revoluții.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum s-au răspândit revoluțiile în Orientul Mijlociu și ce rol au avut democrațiile occidentale în acest proces.

Ai fi surprins să afli că în anii ´70 exista un stat islamic care susținea drepturile femeilor, își încuraja tineretul să studieze în universități europene și al cărui lideri admirau națiunea americană? Cetățenii acestui stat arătau modern și purtau perciuni și fuste scurte, așa cum era în vogă în restul lumii. Pentru mulți occidentali, faptul că Iran fusese o astfel de țară este un șoc veritabil. Ce a dus la transformarea Iranului dintr-un stat modern într-o teocrație care amenință Statele Unite și Israelul cu război nuclear?

Cheia pentru înțelegerea acestui paradox se ascunde în spatele unui singur eveniment: revoluția iraniană islamică din 1979. Timp de câteva luni, fostul dictator, Șahul Mohammed Reza Pahlavi a fost răsturnat și înlocuit cu Ayatollahul Khomeini, un cleric religios care a transformat rapid Iranul într-o teocrație islamică. Însă revoluția a fost concepută timp de câteva decenii. Șahul Pahlavi și-a atribuit treptat puteri dictatoriale de la încoronarea sa din 1941 până în 1953, când iranienii au organizat o lovitură de stat împotriva lui, forțându-l să fugă în Italia. Statele Unite și Marea Britanie au răsturnat candidatul ales democratic după plecarea sa și l-au reîntors pe Pahlavi din două motive: (1) Iranul era sub riscul de a cădea sub influență sovietică și (2) înlocuitorul șahului naionalizase producția iraniană de petrol. Consecințele acestor evenimente includ creșterea resentimentului iranienilor împotriva Occidentului pentru intervenția sa.

Dar în acea perioadă iranienii aveau resentimente mai puternice pentru șahul Pahlavi, care a eliminat orice opoziție pe care o întâmpina regimul său. De asemenea, el și-a creat un cult al personalității, afișându-și imaginea în toată țara și arătând filme de propagandă despre persoana sa înaintea filmelor artistice. Iar pentru politicile sale seculare și acceptarea Israelului, el și-a făcut dușmani în instituțiile religioase, printre care și clericul Ayatollah Khomeini, pe care șahul l-a trimis în exil.

Împreună acești factori au condus la demonstrațiile împotriva șahului din 1978, culminând cu protestele din decembrie în care 2 milioane de oameni au umplut străzile Teheranului, cerând abdicarea șahului și întoarcerea lui Khomeini. Când Khomeini s-a întors în 1979, el a răsturnat guvernarea într-o săptămână și a declarat Iranul o teocrație.

Astăzi cel mai puternic politician al Iranului este Liderul Suprem - Khomeini până în 1989, când a murit, și Ali Khamenei de atunci. El și consiliul său cercetează toți politicienii pentru posturile înalte. Responsabilitatea lor este să ”protejeze caracterul statului islamic”. Deși actualul președinte Mahmoud Ahmadinejad a devenit popular prin comportamentul său bizar la Națiunile Unite (prin încheierea cuvântărilor cu rugămintea către Dumnezeu de a distruge lumea sau prin organizarea conferințelor ce pun la îndoială Holocaustul), el este sub papucul Liderului Suprem. Acesta este motivul pentru care Ahmadinejad fusese declarat câștigător al alegerilor din 2009, deși existau suspiciuni de fraudă. Protestele împotriva rezultatelor alegerilor au fost suprimate brutal sau ignorate de către autoritățile iraniene. Mulți occidentali consideră că aceste tensiuni prevestesc o schimbare a puterii și se întreabă dacă Iranul s-a copt pentru o altă revoluție.

Pe lângă aceste probleme interne, presiunea externă s-a înmulțit recent. Națiunile Unite au adoptat sancțiuni masive împotriva Iranului pentru că acesta și-a îmbogățit rezervele de uraniu, care sunt percepute ca pregătire pentru obținerea armei nucleare, și aceste sancțiuni i-au afectat grav economia. Populația Iranului este tânără, seculară și obosită de regimul teocratic. Savantul și analistul politic Samuel P. Huntington a observat că Iranul este unicul stat islamic în care copiii sunt semnificativ mai puțin religioși decât părinții lor. S-ar putea ca Iranul de peste 10 ani să nu arate

foarte diferit de predecesorul său din anii ´70 (cu excepția perciunilor și a pantalonilor evazați, Insha'Allah).

Capitolul 22:

O pace Iudeo-Musulmană? Da și Nu

Idee principală: Pacea dintre Israel și Palestina a fost negociată de către părți terțe de nenumărate ori din 1948. Deși progrese relative fuseseră obținute, de fiecare dată procesul eșua și situația dintre cele două națiuni degenera din nou în violență.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege de ce tratativele de pace dintre Israel și Palestina au eșuat de atâtea ori.

În deceniile care urmat retragerii britanicilor din regiune, ambele părți s-au angajat în activități belicoase împotriva celeilalte și un nou val de negocieri de pace a început în anii ´70. În 1978, președintele Jimmy Carter a reușit să negocieze un tratat de pace între Egipt și Israel.

Conform tratatului, Egiptul devenea prima națiune din Orientul Mijlociu care recunoștea formal statul Israel. În schimb, Israelul a întors peninsula Sinai Egiptului, pe care o obținuse în timpul Războiului de Șase Zile din 1967 (o schimbare remarcabilă în geografia Israelului, deoarece peninsula constituia aproape două treimi din teritoriul său, ca și cum California ar ceda tot teritoriul de la sud de Sacramento Mexicului).

În pofida progresului făcut, acest tratat i-a înfuriat pe extremiștii din ambele părți, și în 1981 un extremist musulman l-a asasinat pe președintele egiptean Anwar Sadat. În urma acestui eveniment, diplomația a intrat într-un impas, iar în 1982 Israelul a invadat Libanul de Sud ca răspuns la atacurile cu rachete făcute manual pe care refugiații palestinieni le-au lansat peste graniță pe teritoriul israelit. Trupele israeliene au ocupat zona timp de 18 ani, până la retragerea acestora în 2000.

Din 1978 au mai fost două perioade de agresiune a palestinienilor împotriva Israelului. Aceste perioade, cunoscute ca intifade (termen arab pentru ”scuturare”, desemnând o răscoală împotriva opresiei) au avut ca rezultat

bombardări sinucigașe care țínteau asupra civililor israelieni, marcând originile terorismului modern care astăzi este atât de obișnuit.

Prima intifadă a avut loc între 1987 și 1993 ca răspuns la ocuparea teritoriilor palestiniene de către israelieni. În 1994Bill Clinton a negociat pacea între Yasser Arafat, liderul OEP și prim-ministrul Israelului, Ițhak Rabin.

Dar evenimentele au degenerat în război, ducând la cea de-a doua intifadă în 2000. În urma negocierilor eșuate de la Camp David, prim-ministrul israelit Ariel Sharon a vizitat Muntele Templului în Israel. Această zonă este sacră pentru ambele națiuni, fiind în același timp locul Templului Evreiesc din Vechiul Testament și al Moscheei Al-Aqsa din secolul VIII. În timpul vizitei, Sharon a declarat că ”Muntele Templului este în mâinile noastre și așa va rămâne. Acesta este cel mai sfânt loc al iudaismului și fiecare evreu are dreptul să îl viziteze.” Acest enunț a marcat începutul altor 5 ani de proteste și ciocniri între civilii palestinieni și Armata Israelită.

Pacea a fost restabilită în 2006 când OEP a votat la guvernare partidul Hamas, care incită la distrugerea totală a Israelului și care este considerată organizație teroristă de către Europa și SUA. Israelul a încercat să-i izoleze pe arena internațională. Cu cât mai mult lucrurile se schimbă, cu atât mai mult ele rămân la fel.

Capitolul 23:

Terorismul Global și Osama bin Laden: Drumul spre 11 Septembrie

Idee principală: Răspândirea terorismului în secolul XX a însemnat trecerea de la luptele tradiționale între soldați la acte violente împotriva civililor, comise de către indivizi extremiști și ideologi fără scrupule.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege originile terorismului modern și condițiile care-i permit răspândirea.

Terorismul a existat întotdeauna de-a lungul istoriei, dar în ultima vreme acesta a luat o întorsătură fatală. Odată cu dezvoltarea explozivelor personale în secolul XIX, precum dinamita și pistoalele mici, uciderile în masă au ieșit de sub tutela armatelor mari și au devenit posibile în rândul ideologilor radicali și a grupurilor marginalizate. Astfel de anarhiști au comis o serie de ucideri de rang înalt la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, incluzând asasinarea președintelui american William McKinley, a țarului rus Alexandru al II-lea și a lui Franz Ferdinand.

Acest tip de violență s-a răspândit și în Orientul Mijlociu. În anii ´40 membrii Frăției Musulmane din Egipt au atacat polițiștii și trupele britanice localizate în interiorul Egiptului. În anii ´70 facțiunile paramilitare ale OEP au sechestrat și executat 11 atleți israeliți în timpul Olimpiadei de vară din Munich în 1972. Iar George Habash, un creștin palestinian, a fondat o grupare paramilitară Frontul Popular pentru Eliberarea Palestinei, care a popularizat deturnarea avioanelor ca tactică militară.

Dar cel mai scandalos exemplu al terorismului oriental modern este, fără îndoială, Osama bin Laden. În 1988 acesta a fondat al-Qaeda, care înseamnă ”Baza” în arabă. Având un tată miliardar, magnat în construcții din Arabia Saudită, bin Laden și-a utilizat averea pentru a finanța mișcări islamice războinice, precum rezistența afgană la invazia sovietică din anii ´80. În timpul Războiului din Golf condus de americani, el se înfuriase pe ”infidelii” care au moștenit pământul sacru musulman. Acesta și alte evenimente l-au inspirat să mobilizeze musulmanii să folosească violența pentru a înlocui statele controlate sau influențate de Occident cu teocrații islamice.

El s-a stabilit în Afganistan și a început coordonarea activităților teroriste în 1988 cu atacurile asupra ambasadelor americane în Africa, omorând sute de oameni. Bin Laden susținea că alianța Americii cu Israelul și atacul asupra Libanului în 1982 l-au provocat să plănuiască atacurile din 11 septembrie 2001. Planurile lui sunt binecunoscute: nouăsprezece bărbați din Arabia Saudită au deturnat patru avioane comerciale și le-au prăbușit în blocurile gemene World Trade Center și în Pentagon, omorând 3000 de oameni.

Și totuși acel atac reprezenta doar începutul. Din 2001 au fost raportate 18.000 de atacuri teroriste comise de către musulmani în jurul lumii (aceștia la rândul lor menționează uneori că imperialismul occidental asupra orientalilor a fost o formă de terorism). În pofida morții lui bin Laden în 2011, atacurile au continuat, deschizând un nou capitol fatal de înlocuire a luptelor armate masive cu grupuri mici legate de idelogii marginale și fanatism.

Capitolul 24:

Primăvara Arabă

Idee principală: Cu ajutorul rețelelor sociale precum Twitter și Facebook, proteste masive au zguduit Orientul Mijlociu în 2011din cauza îndelungatelor nemulțumiri legate de corupție, șomaj, sărăcie și încălcarea drepturilor omului.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege cum încep protestele în epoca internetului și cum regimurile totalitare instabile din Orientul Mijlociu au devenit susceptibile la rețelele descentralizate de tineri nemulțumiți.

În 2011 emisiunile de știri erau pline de imagini cu mulțimi arabe protestând împotriva regimurilor corupte. Protestele care au străbătut Orientul Mijlociu din Mauritania până în Irak erau împotriva dictatorilor de vârstă mijlocie și în vârstă care s-au reținut la putere timp de decenii, transferând miliarde de dolari din caznaua statului în conturile bancare private și eliminând orice șansă de reformă democratică. Atunci când s-au mai liniștit lucrurile, patru guverne fuseseră răsturnate, reforme guvernamentale majore fuseseră inițiate în șase națiuni, iar proteste minore continuau în alte șase. Jurnalul Time a numit ”Protestatarul” persoana anului. Care a fost evenimentul care a declanșat valul de proteste de-a lungul Orientului Mijlociu? Cât de incredibil n-ar părea, totul a început de la un vânzător de legume tunisian în vârstă de 26 de ani.

La 10 decembrie 2010 Mohamed Bouazizi și-a dat foc după o ceartă cu oficialii guvernului legată de locul unde i se va permite să-și vândă fructele

și legumele. Fiind insultat de către oficialii locali, a decis să ia o poziție dramatică împotriva sistemului afectat de corupție și nepotism. Acest sistem era condus de președintele tunisian Ben Ali, care trăise putred de bogat timp de 23 de ani în timp ce tunisienii luptau să depășească limita sărăciei.

Într-un act de simpatie, cetățenii au protestat după moartea lui Bouazizi. În timp scurt zeci de mii s-au adunat prin intermediul rețelelor sociale Twitter și Facebook și au schimbat imagini jignitoare cu Ben Ali – un lucru de neimaginat până atunci. Într-o săptămână, protestele au escalat așa încât 2000 de ofițeri ai poliției au fost trimiși să le oprească. La 14 ianuarie, Ben Ali s-a refugiat în Arabia Saudită. Succesul rapid al protestelor s-a dovedit a fi contagios și s-a răspândit repede de-a lungul altor state din Orientului Mjilociu care erau afectate de aceleași probleme: șomajul cronic, puține oportunități pentru cei educați, nepotism înrădăcinat care asigura că averea rămânea printre cei conectați politic, o lipsă generală a democrației și violarea drepturilor omului.

În februarie 2012 președintele egiptean Hosni Mubarak și-a dat demisia după 18 zile de proteste, liderul Libiei Muammar Gaddafi a fost răsturnat la 23 august 2012, iar președintele Yemenului Ali Abdullah Saleh a demisionat la 27 februarie 2012. Liderii Iordaniei, Bahrainului și a Libanului au promis reforme serioase pentru a-i stăpâni pe cetățeni. Arabia Saudită a anunțat chiar că va permite femeilor să voteze și să participe în electoralele municipale din 2015.

Rezultatul complet al Primăverii Arabe este încă necunoscut. Egiptul a răsturnat un dictator, dar alegerile parlamentare din 2012 l-au adus la putere pe Muhammad Morsi, membru al Frăției Musulmane. Multe dintre problemele sociale care au cauzat revoluțiile încă mai persistă. Cu toate acestea, dacă o astfel de schimbare majoră poate fi cauzată de un simplu vânzător de legume, atunci Orientul Mijlociu probabil nu se mai simte la fel de sigur în corupția sa.

Capitolul 25:

Orientul Mijlociu: Următorii 20 de Ani

Idee principală: Orientul Mijlociu se află la o răscruce, marile schimbări sociale și demografice fiind înainte. Unele state probabil se vor transforma în societăți libere, pe când altele vor rămâne subdezvoltate.

De ce e important pentru tine: În urma acestei lecții vei înțelege că destinul Orientului Mijlociu este strâns legat de destinul Occidentului, mai mult ca oricând. Într-o oarecare măsură, viitorul său este viitorul nostru.

Oricine încearcă să prezică evenimentele din Orientul Mijlociu din următorii 20 de ani va eșua negreșit. Regiunea este prea complicată și diversă pentru a fi înțeleasă în întregime. Așa cum am văzut, evenimente neprevăzute pot declanșa schimbări sociale rapide și vaste. Cu toate acestea, putem încerca să determinăm unele posibile căi de evoluție a Orientului Mijlociu pentru următoarele două decenii.

În al doilea deceniu al secolului XXI Orientul Mijlociu întâmpină provocări majore. O rată a natalității extrem de înaltă cuplată cu șomajul cronic înseamnă că nu există suficiente posturi de muncă pentru generația tânără, și situația se înrăutățește. Conform raportului de la Freedom House din 2012, Orientul Mijlociu se situează constant la coada listei națiunilor lumii în ceea ce privește educația, egalitatea sexelor și drepturile omului. Între timp, Primăvara Arabă a arătat că regimurile autoritare nu sunt în siguranță în fața unei revoluții. Rețelele sociale și interconectivitatea globală au slăbit puterea acestor guverne, poate chiar pentru totdeauna.

În Orientul Mijlociu exită două tipuri de regimuri autoritare: republici și monarhii. Republicile – Siria, Algeria, Egipt, Yemen și Tunisia – sunt mai susceptibile la colaps în următorii 20 de ani decât monarhiile, care includ Iordania, Morocco, Arabia Saudită și restul statelor din Golf. Republicile au avut alegeri și, deși de obicei le falsifică, cel puțin acestea se prefac că le

pasă de opinia publicului. Prin contrast, monarhiile sunt conduse de o singură persoană sau familie și cultul personalității îi protejează într-un mod ironic de multiplele probleme întâmpinate de către republici.

Averea petrolieră de asemenea va determina cât de repede se vor reforma statele. Națiunile bogate în petrol, precum Bahrain și Arabia Saudită, își mituiesc constant cetățenii, cumpărându-le supunerea (ele mai finanțează și proiectele prestigioase, cum e turnul Burj Khalifa din Emiratele Arabe Unite, cea mai înaltă clădire din lume). Schimbarea lor mai degrabă o va constitui o evoluție lentă decât o revoluție violentă. Statele sărace în petrol ca Siria pot să-și suprime cetățenii doar în mod violent. Acest model deja și-a demonstrat instabilitatea în Libia prin guvernarea lui Muammar Gaddafi și se poate repeta în alte state în următoarele decenii.

Dar, indiferent de următoarea etapă, Orientul Mijlociu va continua să fie o zonă dinamică, binecuvântată și blestemată din cauza poziției sale ca centru al lumii. Orice s-ar întâmpla în această regiune va avea efecte în celelalte părți ale lumii. Să sperăm că viitorul Orientului Mijlociu este o poveste de succes ce-și amintește de momentele strălucite și nu o întoarcere la capitolele istoriei sale cele mai întunecate.

Lecturi recomandate

Acestea sunt cărțile pe care le consider optime pentru cei care nu sunt inițiați în istoria Orientului Mijlociu dar și pentru cei care vor să-și consolideze cunoștințele academice. Unele cărți sunt extrem de distractive iar altele sunt cam seci, dar merită citite de către cei care vor să devină bine informați în legătură cu această regiune a lumii. Am aranjat cărțile în funcție de perioadele istorice,de la cea antică la cea mai recentă.

1) Daniel Snell. Life in the Ancient Near East, 3100-332 B.C.E. (Yale University Press, 1998)

2) Simon Baker. Ancient Rome: The Rise and Fall of an Empire (BBC Books, 2007)

3) Martin Lings. Muhammad: His Life Based on the Earliest Sources (Inner Traditions, 2006)

4) Fred Donner. Muhammad and the Believers: At the Origins of Islam (Belknap Press, 2012)

5) Michael Sells. Approaching the Qur'an: The Early Revelations (White Cloud Press, 2007)

6) Hugh Kennedy. When Baghdad Ruled the Muslim World: The Rise and Fall of Islam's Greatest Dynasty (Da Capo Press, 2006)

7) Thomas Madden. The New Concise History of the Crusades (Rowman & Littlefield Publishers, 2005)

8) Richard Fletcher. Moorish Spain (University of California Press, 2006)

9) Jack Weatherford. Genghis Khan and the Making of the Modern World (Broadway, 2005)

10) Thomas Friedman. From Beirut to Jerusalem (Picador, revised and updated; 2012)

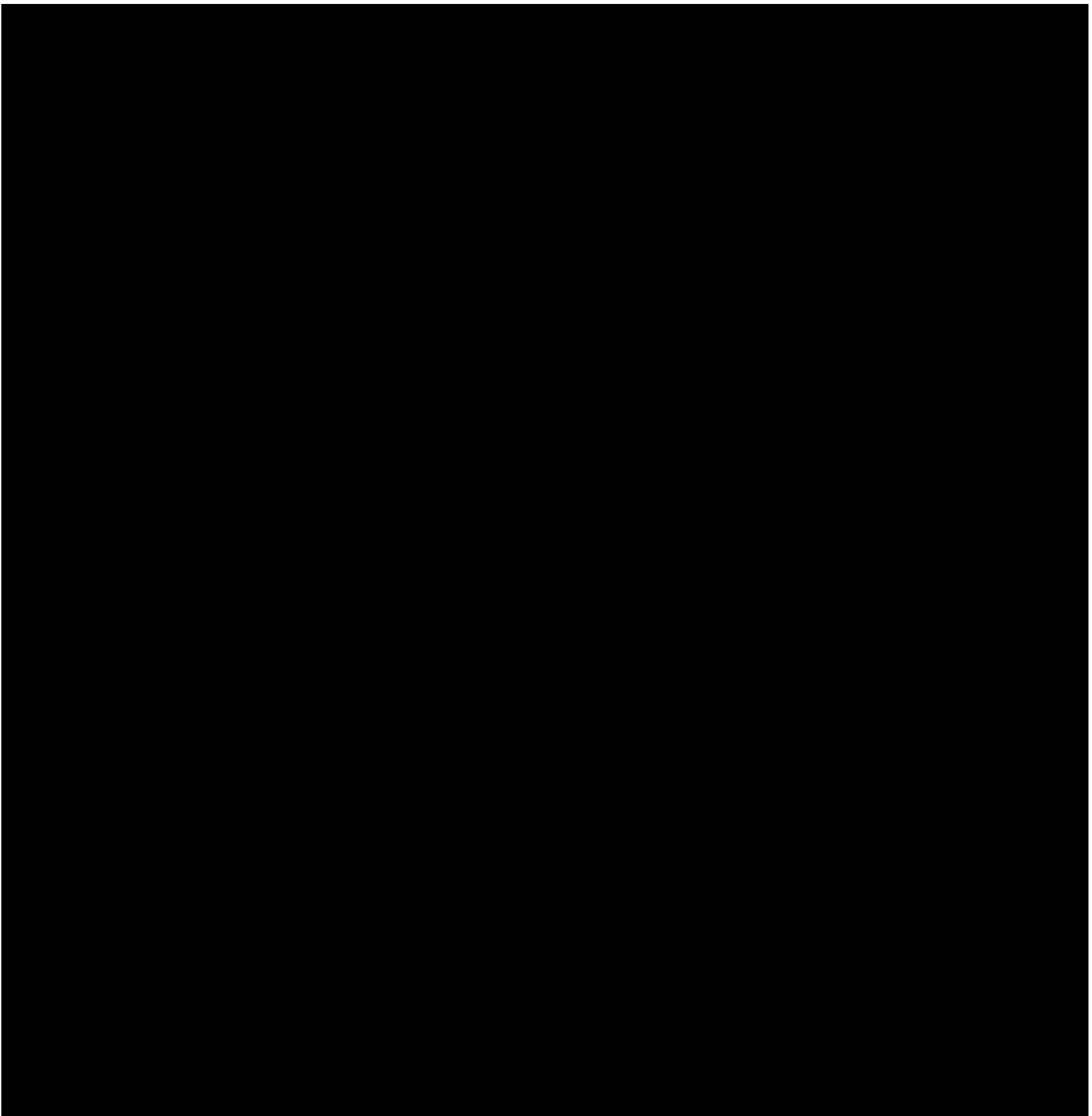

Despre autor

Michael Rank este candidat doctoral în Istoria Orientului Mijlociu. El a studiat limbile turcă, arabă, persană și armeană, dar încă poate să tragă un

accent american rural dacă e necesar. De asemenea, el a lucrat ca jurnalist în Istanbul pentru aproape un deceniu, raportând asupra religiei și a drepturilor omului.

Michael este autorul best-sellerului nr. 1 de pe Amazon, ”De la Mahomed la Burj Khalifa:Un Curs Intensiv de 2000 de Ani de Istorie a Orientului Mijlociu”, și a cărții ”Cei mai Răi Dictatori din Istorie: Scurt Ghid despre Liderii cei mai Brutali, de la Împăratul Nero la Ioan cel Groaznic”.

Comentariul dumneavoastră şi recomandările prin viu grai vor avea o influenţă pozitivă

Comentariul dumneavoastră şi recomandările prin viu grai sunt cruciale pentru orice autor de succes. Dacă v-a plăcut această carte, vă rugăm să

lăsaţi un comentariu, chiar dacă ne lăsaţi doar un rând sau două şi spuneţi-le prietenilor dumneavoastră despre ea. Veţi ajuta astfel autorul să vă ofere noi titluri şi le veţi da ocazia şi altora să se bucure de carte.

Vă mulţumim mult pentru sprijinul dumneavoastră !

Sunteţi în căutarea unei noi lecturi excelente?

BABEL CUBE BOOKS

Cărţile tale în limba ta maternă!

Babelcube Books ajută cititorii să găsească lecturi excelente. Joacă rolul de mijlocitor, apropiindu-vă de următoarea dumneavoastră carte.

Colecţia noastră cuprinde cărţi produse la Babelcube, o piaţă online care conectează scriitori independenţi şi traducători şi distribuie cărţile lor în numeroase limbi din toată lumea. Cărţile pe care le vei găsi au fost traduse, aşa încât să puteţi găsi lecturi incitante în limba dumneavoastră maternă.

Suntem mândri să vă prezentăm cărţile lumii.

Daca vreţi să aflaţi mai multe despre cărţile noastre, răsfoiţi catalogul nostru, înscrieţi-vă la buletinul nostru informativ pentru a afla care sunt noile noastre apariţii şi vizitaţi site-ul nostru web la:

www.babelcubebooks.com

Table of Contents